

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU KOŚCIERSKIEGO 2003-2015

POWIAT KOŚCIERSKI
S E R C E A S Z U B

Kościerzyna, wrzesień 2011r.

Spis treści:

Wprowadzenie	s. 3
Wstęp	s. 7
Rozdział I Diagnoza społeczna Powiatu Kościerskiego	s. 9
1.1. Charakterystyka Powiatu Kościerskiego	s. 9
1.2. Pomoc społeczna w Powiecie Kościerskim	s. 9
1.3. Informacja o pozyskiwaniu środków finansowych z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje pomocy społecznej z terenu Powiatu Kościerskiego	s. 14
1.4. Współpraca instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi.....	s. 17
Rozdział II Diagnoza problemów społecznych w Powiecie Kościerskim	s. 20
2.1. Bezrobocie	s. 20
2.2. Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	s. 23
2.3. Problemy dzieci i rodziny	s. 30
2.4. Analiza SWOT	s. 35
Rozdział III Cele strategiczne i kierunki działań	s. 41
3.1. Misja	s. 41
3.2. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	s. 42
3.3. Harmonogram działań	s. 43
Rozdział IV Wdrażanie i monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003 – 2015	s. 58

WPROWADZENIE

W wyniku restrukturyzacji systemu pomocy społecznej w Powiecie Kościerskim, która rozpoczęła się 26 października 2007r., w efekcie której przyporządkowano Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie wszystkie działania samorządu powiatowego z zakresu pomocy społecznej, a następnie po wyborze nowego dyrektora jednostki i przeprowadzeniu wśród pracowników Powiatowego Centrum rozeznania postępu prac przy „Strategii Pomocy Społecznej powiatu kościerskiego 2003 – 2015” przyjętej Uchwałą Nr V/35/2003 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 28 marca 2003 r. postanowiono dokonać jej aktualizacji.

W roku 2008 odbyło się pięć spotkań konsultacyjnych na temat budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kościerskim. Konsultacje prowadzone były przez przedstawicieli Departamentu Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego z pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie.

W wyniku konsultacji rozpoczęto w 2009 roku prace nad uaktualnieniem „Strategii Pomocy Społecznej powiatu kościerskiego 2003 – 2015”. Do prac nad aktualizacją programu powiatowego zaproszono 27 instytucji i podmiotów życia społecznego, realizujących działania i współpracujących w sferze pomocy społecznej na terenie naszego powiatu. Stałą współpracę z Powiatowym Centrum podjęło 13 podmiotów.

Dotychczasowe cele Strategii zostały zbadane pod kątem ich aktualności i stopnia realizacji. Dokonano również weryfikacji zespołu opracowującego Strategię, a także osób odpowiedzialnych za realizację i monitorowanie określonych celów pod kątem dalszej pracy w sferze pomocy społecznej, aby móc zaprosić te osoby do pracy przy aktualizacji wypracowanego przez nich programu.

Mając na uwadze aktualnie obowiązujące przepisy ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (j.t. DZ.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) oraz zmiany jakie zaszły od czasu uchwalenia Strategii i nadal zachodzą w sferze polityki społecznej na szczeblu państwowym, regionalnym i lokalnym poddano weryfikacji jej zapisy tak, aby uaktualniona „Strategia Pomocy Społecznej powiatu kościerskiego 2003 – 2015” była dokumentem długofalowym, wynikającym z aktualnych potrzeb lokalnych, w pełni zgodnym z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności, a jednocześnie by była spójna z obowiązującym dokumentem „Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013 roku”.

Dzięki zaangażowaniu i współpracy wszystkich partnerów dokonano poniższych zmian:

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003 - 2015	Strategia Pomocy Społecznej powiatu kościerskiego 2003 – 2015
Cel strategiczny 1 Wsparcie osób znajdujących się w kryzysie cele operacyjne: 1.1 Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej 1.2 Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin 1.3 Minimalizowanie negatywnych skutków bezdomności 1.4 Rozwój profilaktyki uzależnień 1.5 Stworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Cel główny 9 Stworzenie systemu udzielania pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych cel szczegółowy: 9.1 Stworzenie wyspecjalizowanego Centrum Interwencji Kryzysowej Cel główny 4 stworzenie systemu pomocy osobom bezdomnym cele szczegółowe: 4.1 Zapewnienie osobom bezdomnym podstawowego wyżywienia 4.2 Zapewnienie osobom bezdomnym miejsc stałego lub czasowego pobytu 4.3 Stworzenie systemu działań uruchamiających własny potencjał osób bezdomnych dla ich godnego i samodzielnego życia Cel główny 8 Stworzenie spójnego systemu udzielania pomocy osobom uzależnionym cele szczegółowe: 8.1 Opracowanie powiatowego programu działań profilaktycznych 8.2 Stworzenie nowych ośrodków i form instytucjonalnej pomocy osobom uzależnionym
Cel strategiczny 2 Wsparcie dziecka i rodziny cele operacyjne: 2.1 Stworzenie warunków do rozwoju poradnictwa specjalistycznych form pomocy dla dziecka i rodziny 2.2 Stworzenie warunków do rozwoju instytucjonalnych form opieki zgodnie z obowiązującymi standardami 2.3 Rozwój oddziaływań terapeutyczno-profilaktycznych dla dziecka i rodziny 2.4 Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego 2.5 Powstanie Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie 2.6 Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży 2.7 Promocja zdrowego trybu życia	Cel główny 6 Stworzenie systemu instytucjonalnej pomocy dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki własnych rodzin cele szczegółowe: - brak Cel główny 7 Stworzenie powiatowego programu działań profilaktycznych na rzecz rodzin zagrożonych patologią cele szczegółowe: - brak
Cel strategiczny 3 Wsparcie osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych cele operacyjne: 3.1 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i	Cel główny 5 Stworzenie systemu pomocy osobom starszym wiekiem cele szczegółowe: 5.1 Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych i opieki wszystkim

niepełnosprawnych 3.2 Zapewnienie opieki w dziennych formach wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym 3.3 Wspieranie działalności i powstawania klubów seniora i innych form aktywności seniorów 3.4 Rozwój opieki całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych 3.5 Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do różnych form edukacyjnych i zdrowotnych 3.6 Wspieranie różnorodnych form rehabilitacji społecznej osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych	mieszkańcom pow. kościerskiego w podeszłym wieku, którzy potrzebują pomocy 5.2 Stworzenie ludziom starszym w pow. kościerskim możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności 5.3 Stworzenie ludziom starszym w pow. kościerskim możliwości łatwego korzystania ze specjalistycznych usług medycznych Cel główny 2 Stworzenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym cele szczegółowe: 2.1 Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do rehabilitacji 2.2 Stworzenie systemu specjalistycznej pomocy osobom w stanach terminalnych 2.3 Likwidacja barier funkcjonalnych w miejscach użyteczności publicznej w powiecie kościerskim 2.4 Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji 2.5 Zapewnienie możliwości zatrudnienia osobom niepełnosprawnym
Cel strategiczny 4 Sprawny rynek pracy cele operacyjne: 4.1 Większa liczba miejsc pracy w Powiecie 4.2 Aktywni i mobilni zawodowo mieszkańcy 4.3 Wspieranie procesów integracji i adaptacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 4.4 Efektywne instytucje rynku pracy	Cel główny 3 Stworzenie systemu wsparcia społecznego osób bezrobotnych cele szczegółowe: - brak
Cel strategiczny 5 Rozwój zintegrowanego systemu współpracy w sferze społecznej cele operacyjne: 5.1 Usprawnienie współpracy i systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi 5.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej 5.3 Wdrażanie zasad partnerstwa w rozwój problemów społecznych 5.4 Promowanie i rozwój idei społeczeństwa obywatelskiego	Cel główny 1 Stworzenie organizacyjnych podstaw nowoczesnego funkcjonowania pomocy społecznej w powiecie kościerskim cele szczegółowe: 1.1 Stworzenie systemu efektywnej współpracy osób, instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną w powiecie kościerskim 1.2 Doprowadzenie do pełnej komputeryzacji wszystkich ośrodków pomocy społecznej 1.3 Stworzenie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie standardowego sposobu rozwiązywania problemów przez ośrodki pomocy społecznej 1.4 Stworzenie systemu doskonalenia

	zawodowego pracowników pomocy społecznej w powiecie kościerskim 1.5 Stworzenie możliwości korzystania z doradztwa prawnego przez kadrę pomocy społecznej 1.6 Utworzenie w Starostwie wydziału kontaktów z Unią Europejską
--	--

Jak wynika z wyżej dokonanego porównania zawartości merytorycznej poprzedniej „Strategii Pomocy Społecznej powiatu kościerskiego 2003 – 2015” oraz zaktualizowanego dokumentu cele główne z poprzedniego programu mają swoje odzwierciedlenie w poprawionym dokumencie.

WSTĘP

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2009r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.) do zadań własnych Powiatu należy „opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Na podstawie uchylonej Ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.) przygotowano oraz przyjęto Uchwałą Nr V/35/2003 Rady Powiatu Kościerskiego z dnia 28 marca 2003 r. „Strategię Pomocy Społecznej Powiatu Kościerskiego 2003 – 2015”. Wychodząc naprzeciw nowym zapisom ustawy o pomocy społecznej oraz zmianom jakie zachodzą w podejściu do polityki społecznej na szczeblu państwowym, regionalnym i lokalnym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie dokonało aktualizacji dotychczasowej „Strategii Pomocy Społecznej Powiatu Kościerskiego 2003 – 2015”.

Opracowany dokument dzieli się na 4 części. W rozdziale pierwszym przedstawiono diagnozę społeczną Powiatu Kościerskiego, w której zawarto informacje na temat struktury demograficznej i instytucji pomocy społecznej, pozyskiwanie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje pomocy społecznej oraz ich współpracy z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi. W rozdziale drugim zdiagnozowano obszary problemowe w Powiecie Kościerskim. W rozdziale trzecim określono cele i kierunki działań polityki społecznej Powiatu Kościerskiego. Na końcu dokumentu przedstawiono sposób monitorowania i wdrażania Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego jest dokumentem długofalowym wynikającym z potrzeb lokalnych, w pełni zgodnym z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Strategia wskazując pożądane kierunki działań w obszarze pomocy społecznej ma na celu stworzenie systemu wsparcia, który zniweluje powstawanie problemów w zarodku oraz przyczyni się do złagodzenia skutków już istniejącego problemu. Opracowana Strategia będzie również narzędziem skutecznego pozyskiwania funduszy unijnych.

Do pracy nad aktualizacją Strategii zaproszono przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych, działających w obszarze polityki społecznej, miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, zespół kuratorów rodzinnych, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kościerzynie, Biuro Obsługi Placówek Oświatowych w Kościerzynie.

Ponadto, w celu stworzenia Strategii spójnej ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego, prowadzono konsultacje z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Wdrażając Strategię w celu osiągnięcia wyznaczonych celów Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie planuje nawiązać partnerstwo z innymi instytucjami, działającymi w obszarze pomocy społecznej na terenie Powiatu Kościerskiego.

Rozdział I Diagnoza społeczna Powiatu Kościerskiego

1.1 Charakterystyka Powiatu Kościerskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003-2015 wpisuje się w Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010–2025, w której znajduje się szeroka charakterystyka Powiatu Kościerskiego. Dlatego też w niniejszej Strategii odstąpiono od przedstawiania charakterystyki Powiatu.

1.2. Pomoc społeczna w Powiecie Kościerskim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka².

Pomoc społeczna jest bardzo ważną instytucją polityki społecznej. Rolę instytucji pomocy społecznej odzwierciedlają główne cele pomocy społecznej. Cele te to:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Cele powyższe są osiągane poprzez podejmowane działania, polegające w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

¹ Źródło: Ustawa o pomocy społecznej, Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm., art. 2 ust. 1.

² Źródło: Ustawa o pomocy społecznej, art. 3 ust. 1.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi³.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje⁴:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3.** cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - b) na podstawie zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- 3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu n . 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu⁵:

- 1) ubóstwa;
- 3.** sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;

³ Źródło: Ustawa o pomocy społecznej, art. 2 ust. 2.

⁴ Źródło: Ustawa o pomocy społecznej, art. 5.

⁵ Źródło: Ustawa o pomocy społecznej, art. 7.

- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy⁶.

W Powiecie Kościerskim funkcjonują następujące instytucje pomocy społecznej:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liniewie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kiszewie.

Ponadto działania z zakresu pomocy społecznej realizują:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kościerzynie,
- Zespół Opiekuńczo – Wychowawczy „Wesoła Gromadka” w Kościerzynie,
- Dom Pomocy Społecznej „Kaszub” w Stawiskach,
- Dom Pomocy Społecznej w Cisewiu.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubieszynie – prowadzony przez Fundację „Sprawni Inaczej”,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Jesteśmy dla Ciebie” w Kościerzynie – prowadzony przez Gdańską Fundację Dobroczynności,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Trzebuniu – prowadzony przez Gminę Dziemiany,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej – prowadzone przez Fundację „Sprawni Inaczej”.

⁶ Źródło: Ustawa o pomocy społecznej, art. 3 ust. 3.

Liczbę zatrudnionych pracowników w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Kościerskiego przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Zatrudnienie w instytucjach pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba zatrudnionych pracowników		Liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego pracującego w terenie
	ogółem	w tym pracowników socjalnych	
GOPS w Karsinie	10	3	3 056
GOPS w Kościerzynie	17	8	1 813
GOPS w Liniewie	7	2	2 350
MOPS w Kościerzynie	34	12	2 580
OPS w Dziemianach	11	3	1 384
OPS w Nowej Karczmie	8	4	2 475
OPS w Lipuszu	9	3	1 149
OPS w Starej Kiszewie	7	2	4 950
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie	32	2	-
Razem	135	39	19 757

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego.

Najwięcej pracowników zatrudnionych jest w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościerzynie. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 pracownika socjalnego przekracza ustawowe kryteria w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Karsinie, Liniewie, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościerzynie, Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie i Starej Kiszewie (2.000 mieszkańców na 1 pracownika).

W ośrodkach pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego zatrudnionych jest 135 osób, w tym pracownicy socjalni stanowią 29% kadry. Pozostała część kadry pracuje przy realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, w administracji, w księgowości, w obsłudze i jako opiekunki (w przypadku gmin wiejskich).

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie w 2010 r. było zatrudnionych 32 pracowników, w tym 2 pracowników socjalnych.

Liczbę osób i osób w rodzinach korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba osób i osób w rodzinach korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego.

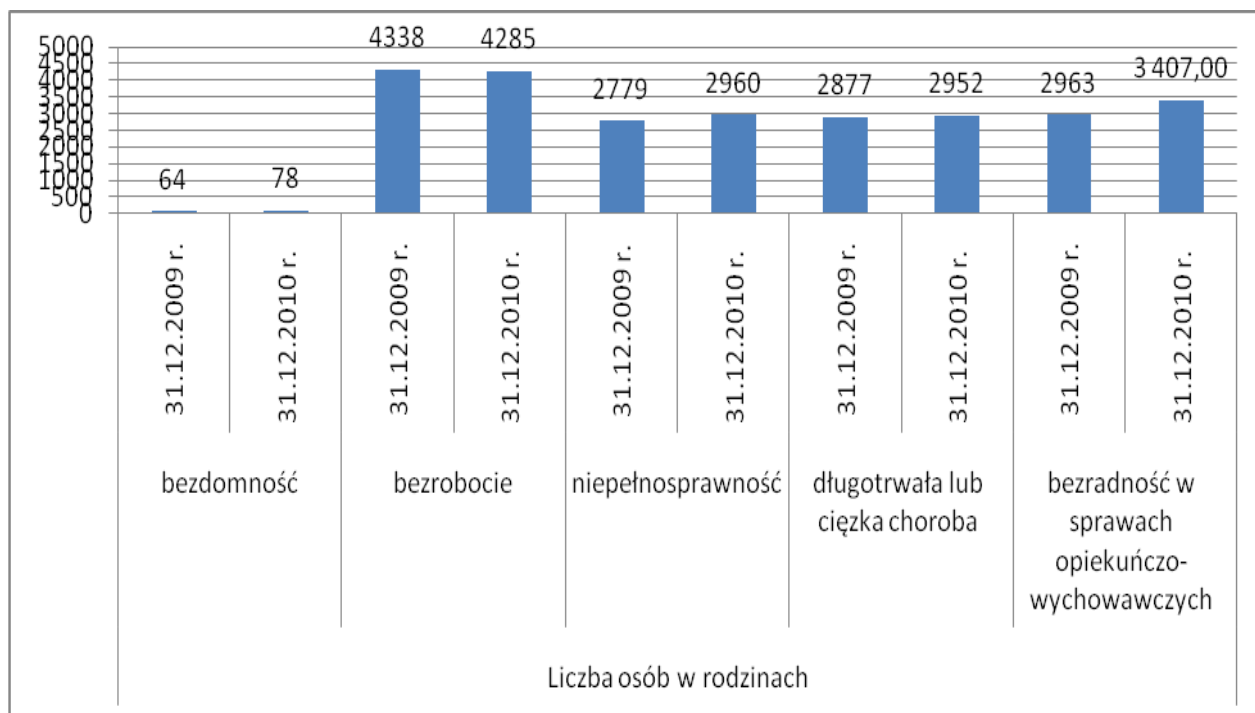
Wyszczególnienie	Liczba osób i osób w rodzinach korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego			
	Stan na koniec 2009 r.		Stan na koniec 2010 r.	
	Liczba osób	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób	Liczba osób w rodzinach
GOPS w Karsinie	776	1 467	718	1 099
GOPS w Kościerzynie	422	1 511	422	1 753
GOPS w Liniewie	461	771	533	843
MOPS w Kościerzynie	807	2 230	863	2 314
OPS w Dziemianach	102	477	103	472
OPS w Nowej Karczmie	469	941	499	940
OPS w Lipuszu	212	828	239	892
GOPS w Starej Kiszewie	517	885	552	956
Razem	3 766	9 110	3 929	9 269

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Kościerskiego.

W 2010 r. w porównaniu do 2009 r. z wsparcia instytucji pomocy społecznej skorzystało więcej osób, w tym także osób w rodzinach (wzrost nastąpił o 163 osoby i o 159 osób w rodzinach).

Przyczyny przyznawania pomocy społecznej w Powiecie Kościerskim w latach 2009 – 2010 r. przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Przyczyny przyznawania pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego w latach 2009 – 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego.

Przyczyny przyznawania pomocy społecznej w Powiecie Kościerskim w latach 2009 – 2010 r. to głównie: bezrobocie (2009 r. – 4 338 osób w rodzinach, 2010 r. – 4 285 osób w rodzinach), bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (2009 r. – 2 963 osób w rodzinach, 2010 r. – 3 407 osób w rodzinach), długotrwała lub ciężka choroba (2009 r. – 2 877 osób w rodzinach, 2010 r. – 2 952 osób w rodzinach), niepełnosprawność (2009 r. – 2 779 osób w rodzinach, 2010 r. – 2 960 osób w rodzinach). Najmniejsza ilość osób w rodzinach korzysta z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Dla usprawnienia świadczenia usług przez ośrodki pomocy społecznej niezbędna jest poprawa warunków lokalowych ośrodków, a przede wszystkim zwiększenie liczby pracowników oraz specjalistów (psychologów, prawników, terapeutów). Problemem ośrodków jest także niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego.

1.3. Informacja o pozyskiwaniu środków finansowych z Unii Europejskiej przez instytucje pomocy społecznej w terenie Powiatu Kościerskiego.

W 2007 r. Polska weszła w nowy okres finansowania projektów w ramach funduszy strukturalnych. Dzięki temu jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne mają możliwość korzystania z bogatej oferty finansowania. Dlatego ważnym elementem wsparcia finansowego działań realizowanych przez instytucje pomocy społecznej stały się środki finansowe pozyskiwane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

Możliwość dodatkowego finansowania instytucji pomocy społecznej z Europejskiego Funduszu Społecznego pozwala na eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych,

prawnych, psychologicznych) na jakie napotykają klienci pomocy społecznej, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, borykające się z problemem dyskryminacji na rynku pracy. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych czy opuszczających placówki wychowawcze oraz kobiet, postrzeganych w sposób stereotypowy przez pracodawców i otoczenie społeczne jako pracownicy mniej dyspozycyjni oraz mobilni zawodowo.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki są przeznaczane przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego w głównej mierze przeznaczane są na wsparcie dla osób i grup społecznych. „Kapitał Ludzki” finansowany jest w 85 proc. ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz w 15 proc. ze środków krajowych i jest drugą co do wielkości częścią funduszy europejskich dla Polski w latach 2007-2013, wielkością ustępuje tylko Programowi „Infrastruktura i środowisko” finansującemu m.in. budowę autostrad i dróg ekspresowych.

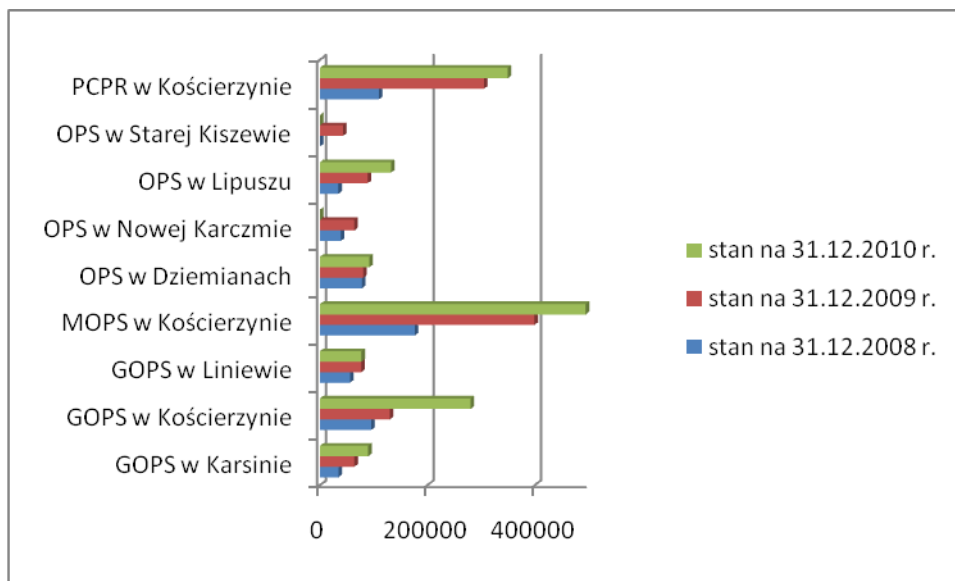
W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizacja projektów odbywa się w dwóch głównych trybach: systemowym i konkursowym. W trybie systemowym projekty są realizowane przez beneficjentów imiennie wskazanych w Programie lub dodatkowych dokumentach stanowiących jego uszczegółowienie. Natomiast w trybie konkursowym projekty mogą być realizowane przez wszystkie podmioty m.in.:

- instytucje rynku pracy,
- instytucje szkoleniowe,
- jednostki administracji rządowej i samorządowej,
- przedsiębiorcy,
- instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego,
- inne podmioty.

Klienci pomocy społecznej, poprzez udział w projektach systemowych realizowanych przez instytucje pomocy społecznej, podnoszą poziom swojej wiedzy i kwalifikacji zawodowych. Jest to niezwykle ważne, zwłaszcza w kontekście zwiększenia umiejętności poruszania się po lokalnym rynku pracy i możliwości ich zatrudnienia.

Informacje na temat pozyskania dofinansowania ze środków PO KL w latach 2008-2010 przedstawia wykres 2 oraz tabela 3

Wykres 2. Aktywność w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na projekty systemowe realizowane na rzecz klientów pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego

Tabela 3. Rozliczone i zatwierdzone przez Instytucję Pośredniczącą dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na projekty systemowe realizowane na rzecz klientów pomocy społecznej w latach 2008-2010 (w PLN)

Wyszczególnienie	Rozliczone i zatwierdzone dofinansowanie przez IP ze środków PO KL w ramach EFS			
	stan na 31.12.2008r.	stan na 31.12.2009r.	stan na 31.12.2010r.	wydatki kumulatywnie
GOPS w Karsinie	34 419,64	64 141,00	89 808,92	188 369,56
GOPS w Kościerzynie	95 265,00	130 216,00	280 605,00	506 086,00
GOPS w Liniewie	56 015,18	76 888,68	77 273,46	210 177,32
MOPS w Kościerzynie	176 812,33	399 458,73	494 949,48	1 071 220,54
OPS w Dziemianach	78 253,07	80 756,01	92 116,37	251 125,45
OPS w Nowej Karczmie	38 916,27	63 919,25	0,00	102 835,52
OPS w Lipuszu	34 347,77	88 995,04	132 220,61	255 563,42
OPS w Starej Kiszewie	0,00	42 937,17	0,00	42 937,17
PCPR w Kościerzynie	110 029,42	305 431,62	349 824,98	765 286,02
Razem	624 058,68	1 252 743,50	1 516 798,82	3 393 601,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej Powiatu Kościerskiego

Powyższe kwoty są dofinansowaniem ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII Aktywna Integracja, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach

Europejskiego Funduszu Społecznego, które zostały zweryfikowane i zatwierdzone przez odpowiednią Instytucję Pośredniczącą (bez wkładu własnego).

Instytucje pomocy społecznej wraz z wejściem w okres programowy 2007-2013 rozpoczęły pozyskiwanie środków z EFS i wykazują tendencję wzrostową. Widać jak w poszczególnych latach ośrodki pomocy społecznej pozyskują coraz więcej środków finansowych na działania realizowane na rzecz klientów pomocy społecznej zagrożonych wykluczeniem społecznym z wielu powodów w tym m.in. ubóstwa, bezrobocia, bezradności życiowej, niepełnosprawności, opuszczania przez osoby młode rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, i inne.

Duża intensywność w pozyskiwaniu co raz to wyższych kwot ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego dobrze rokuje dla instytucji pomocy społecznej na nadchodzący, nowy okres programowy 2014-2020, ponieważ świadczy o doświadczeniu i wysokich kwalifikacjach pracowników ośrodków zarówno w aplikowaniu o fundusze europejskie jak i w realizacji projektów.

1.4 Współpraca instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych istotną rolę odgrywają działające na terenie powiatu organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

Organizacja pozarządowa jest to organizacja obywatelska, założona przez obywateli lub ich organizacje, działająca z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego i niedziałająca dla osiągnięcia zysku.

Grupa nieformalna to typ grupy społecznej charakteryzujący się płynną, elastyczną strukturą, z przewagą więzi osobowych, brakiem formalnie wytyczonych zadań do zrealizowania, objęta nieformalną kontrolą społeczną. Grupy nieformalne to przede wszystkim Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły sportowe, zespoły ludowe, grupy wsparcia osób uzależnionych AA, grupy wsparcia osób niepełnosprawnych. W związku z tym, że grupy nieformalne nie mają obowiązku rejestracji nie ma danych pozwalających określić ile takich grup działa na terenie Powiatu Kościerskiego.

Dla samorządu terytorialnego sektor pozarządowy jest partnerem w co najmniej trzech płaszczyznach: po pierwsze reprezentuje społeczność lokalną, wyraża jej potrzeby, dążenia i oczekiwania; po drugie – świadczy pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej oraz po trzecie – wprowadza nowe, często alternatywne sposoby działania.

Współpraca instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi odbywa się w oparciu o zasadę pomocniczości, jawności, efektywności, uczciwej konkurencji, partnerstwa i suwerenności stron.

Przedmiotem współpracy instytucji pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych jest m.in.: realizacja zadań określonych w ustawach, podwyższanie efektywności działań kierowanych do mieszkańców, tworzenie systemowych rozwiązań problemów społecznych, diagnozowanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspakajania.

Powyższa współpraca może odbywać się w szczególności w formie:

1. zlecenia realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie,
2. współdziałania w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności z Unii Europejskiej,
3. udziału w działaniach programowych samorządu,
4. promocji działalności w mediach,
5. pomocy w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych.

Liczbę działających na terenie Powiatu Kościerskiego organizacji pozarządowych pokazuje tabela 4.

Tabela 4. Organizacje pozarządowe w Powiecie Kościerskim

Organizacje pozarządowe	Liczba
Stowarzyszenia	74
Oddziały stowarzyszeń	7
Stowarzyszenia zwykłe	7
Stowarzyszenia kultury fizycznej	16
Uczniowskie kluby sportowe	14
Kluby działające w formie stowarzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej	6
Straże pożarne	27
Fundacje	3
Razem	154
w tym organizacji pożytku publicznego	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kościerzynie.

Na terenie Powiatu Kościerskiego, wg danych Starostwa Powiatowego w Kościerzynie, działają 154 organizacje pozarządowe, w tym 9 organizacji pożytku publicznego. Wśród podanej liczby organizacji pozarządowych znajdują się, zarówno organizacje aktywnie działające, jak i organizacje, których działalność jest niewielka czy znikoma. Największa ilość organizacji pozarządowych ma formę stowarzyszeń, zaś najmniejsza to fundacje.

Powiat Kościerski współpracuje z organizacjami pozarządowymi na podstawie uchwalonego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Organizacje pozarządowe mają możliwość pozyskiwania dotacji na realizację zadań publicznych Powiatu Kościerskiego w obszarze rozwoju kultury, rozwoju kultury fizycznej i turystyki, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Powiat Kościerski przyznał wsparcie finansowe na realizację zadań publicznych w 2009 r. w kwocie 92 396 zł na 35 projektów, zaś w roku 2010 r. w wysokości 89 700 zł na 29 różnych zadań.

Liczbę podmiotów, którym przyznano dofinansowanie oraz kwoty przyznanego wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych Powiatu Kościerskiego w roku 2009 i 2010 przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Liczba podmiotów oraz kwoty przyznanego wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych Powiatu Kościerskiego w roku 2009 i 2010.

Obszary dofinansowania	Liczba organizacji pozarządowych, którym przyznano dofinansowanie	Kwota udzielonych dotacji w zł	Liczba organizacji pozarządowych, którym przyznano dofinansowanie	Kwota udzielonych dotacji w zł
	2009 r.		2010 r.	
Rozwój kultury	12	29 971	9	28 200
Rozwój kultury fizycznej i turystyki	12	30 000	10	23 000
Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego	4	14 225	4	17 500
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	7	18 200	6	21 000
Razem	35	92 396	29	89 700

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kościerzynie.

Powiat Kościerski największą kwotę dofinansowania przeznaczył w 2009 r. na realizację zadań związanych z rozwojem kultury fizycznej i turystyki, a w 2010 r. na rozwój kultury. Dofinansowanie na zadania z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej wynosiło 18 200 zł w 2009 r. oraz 21 000 zł w 2010 r. Najmniej środków finansowych Powiat Kościerski przeznaczył na zadania związane z poprawą bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta Kościerzyna lub na rzecz jego mieszkańców mogą pozyskać dotację na realizację zadań publicznych z Gminy Miejskiej Kościerzyna. W 2009 r. Miasto Kościerzyna zawarło na realizację zadań publicznych 35 umów w kwocie 536 000 zł, a w 2010 r. 39 umów o wartości 605 000 zł.

Wśród najważniejszych problemów, utrudniających działalność organizacji pozarządowych można wymienić brak środków finansowych na zatrudnienie kadry zarządzającej, skomplikowane procedury przy aplikowaniu o środki zewnętrzne i brak własnej siedziby. Wśród organizacji pozarządowych obserwuje się niską skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, co może wynikać z małego doświadczenia lub braku aktywności w aplikowaniu o środki zewnętrzne. Tylko nieliczne organizacje pozyskują dotacje unijne.

Organizacje pozarządowe deklarują chęć podjęcia współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, z innymi organizacjami pozarządowymi, z przedsiębiorcami, ze szkołami, z ośrodkami pomocy społecznej i z Powiatowym Urzędem Pracy, co dobrze rokuje na rozwój wspólnych inicjatyw, w tym przede wszystkim instytucji pomocy społecznej i organizacji pozarządowych.

Organizacje pozarządowe pomimo stosunkowo słabego zaplecza kadrowego i lokalowego mają ogromny potencjał, który odpowiednio wykorzystany, może przyczynić się do zmniejszenia problemów społecznych w Powiecie Kościerskim.

Rozdział II Diagnoza problemów społecznych w Powiecie Kościerskim

Rozdział ten przedstawia zdiagnozowane problemy społeczne w Powiecie Kościerskim. Na końcu rozdziału zawarto analizę SWOT.

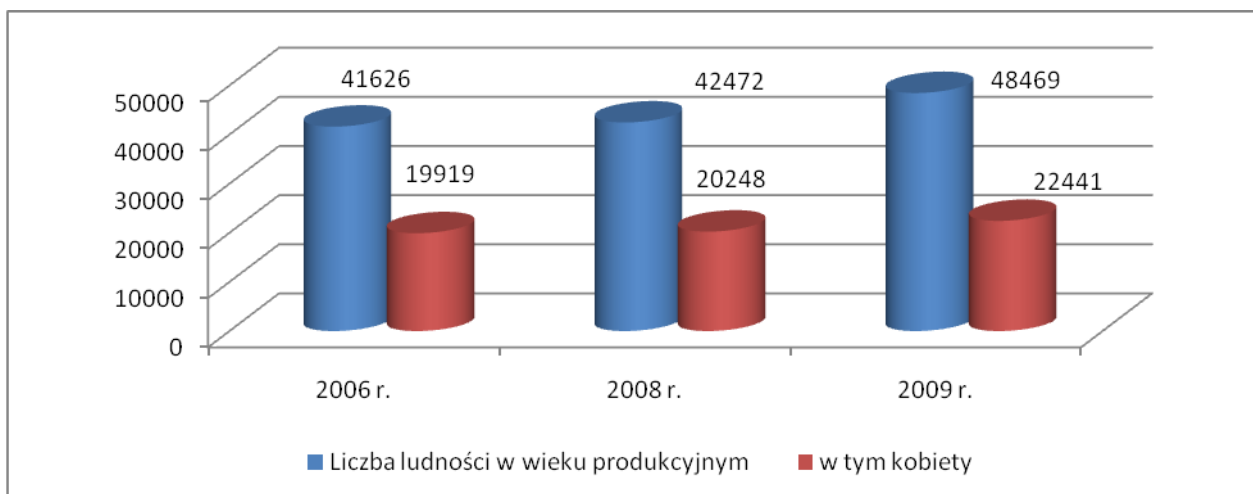
2.1. Bezrobocie

Zmiany w strukturze demograficznej, obok procesów społeczno-ekonomicznych, odgrywają zasadniczą rolę w kształtowaniu się sytuacji na rynku pracy w Powiecie Kościerskim.

Lata 70-te i 80-te ubiegłego wieku to okres wyżu demograficznego w Powiecie Kościerskim. Następstwem wyżu w latach 1988 – 2006 był wzrost potencjalnych zasobów pracy .

Zmiany w liczbie osób w wieku produkcyjnym w Powiecie Kościerskim na koniec 2006 r., 2008 r. i 2009 r. przedstawia wykres 3.

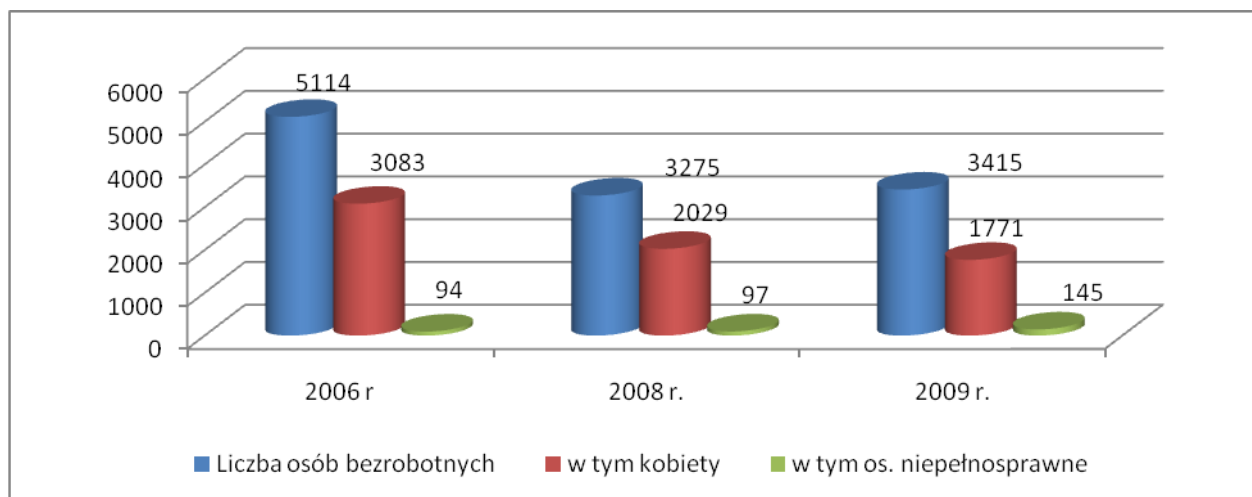
Wykres 3. Ludność w wieku produkcyjnym w Powiecie Kościerskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie roczników statystycznych GUS.

Ludność w wieku produkcyjnym wzrosła w roku 2009 w porównaniu do roku 2006 o 6 843 osoby. Wśród osób w wieku produkcyjnym we wszystkich badanych latach dominują mężczyźni. Tak znaczny wzrost potencjalnych zasobów pracy przyczynił się w poważnym stopniu do wzrostu liczby bezrobotnych (wykres 4).

Wykres 4. Liczba bezrobotnych w Powiecie Kościerskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

W 2008 r. w porównaniu do 2006 r. obserwuje się spadek bezrobocia o 1 839 osób, zaś w 2009 r. w stosunku do 2008 r. nastąpił jego wzrost o 140 osób. W analizowanych latach bezrobocie dominuje wśród kobiet. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych w 2009 r. w porównaniu do 2006 r. wzrosła o 51 osób.

Spadek bezrobocia w 2008 r. spowodowany jest m.in.: nie potwierdzeniem gotowości do pracy przez osoby bezrobotne – 49,1%, podjęciem pracy – 38,1%, rezygnacją ze statusu bezrobotnego – 4,8%, rozpoczęciem stażu – 2,7%. Wzrost bezrobocia w 2009 r. w stosunku do 2008 r. spowodowany został przede wszystkim znacznym wzrostem liczby bezrobotnych mężczyzn (z 1 246 osób w roku 2008 do 1 892 osób w roku 2009, tj. o 646 osób czyli o 51,8%).

Problem bezrobocia w gminach Powiatu Kościerskiego przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Bezrobocie w gminach Powiatu Kościerskiego

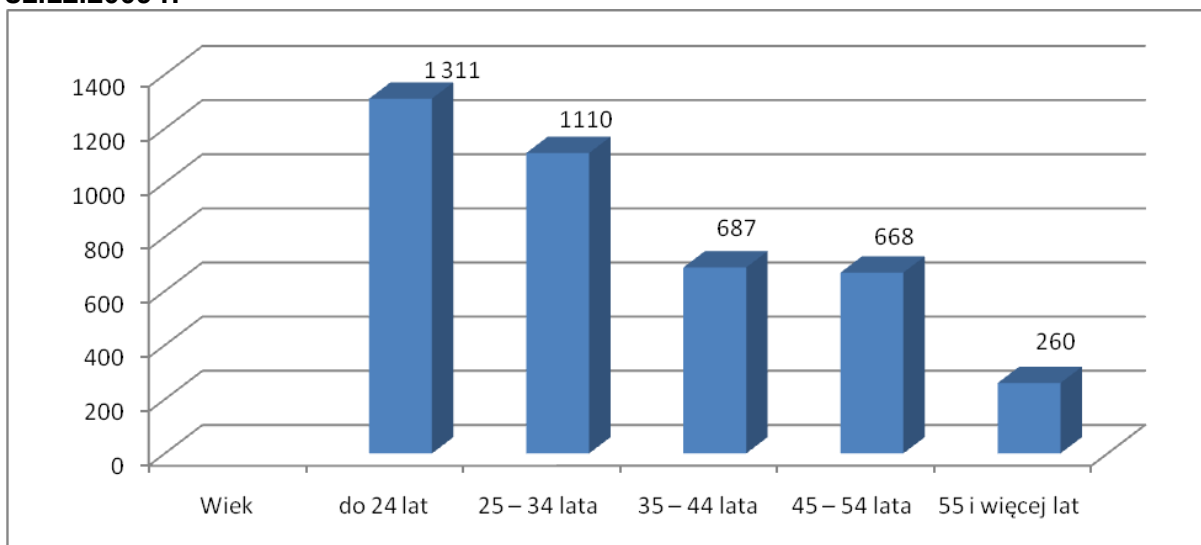
Wyszczególnienie	Ludność ogółem stan na 31.12.2009r.	Stan bezrobocia na:			
		31.12.2006 r.	31.12.2008 r.	31.12.2009 r.	% udział bezrobotnych do liczby mieszkańców ogółem stan na 31.12.2009r.
Powiat Kościerski	68 311	5 114	3 275	4 036	5,91

Gmina Miejska Kościerzyna	23 101	1 657	1 070	1 410	6,11
Gminy wiejskie:	45 210	3 457	2 205	2 626	5,81
Dziemiany	4 187	295	219	237	5,66
Karsin	6 024	500	385	415	6,89
Kościerzyna	14 057	1 024	672	818	5,82
Liniewo	4 575	397	207	251	5,49
Lipusz	3 522	234	152	189	5,37
Nowa Karczma	6 422	470	286	353	5,50
Stara Kiszewa	6 423	537	284	363	5,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Najwięcej osób bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców zarejestrowano w Gminie Wiejskiej Karsin, następnie w Gminie Miejskiej Kościerzyna. Najmniej bezrobotnych zarejestrowano w Gminie Wiejskiej Lipusz.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych wg wieku w Powiecie Kościerskim – stan na dzień 31.12.2009 r.

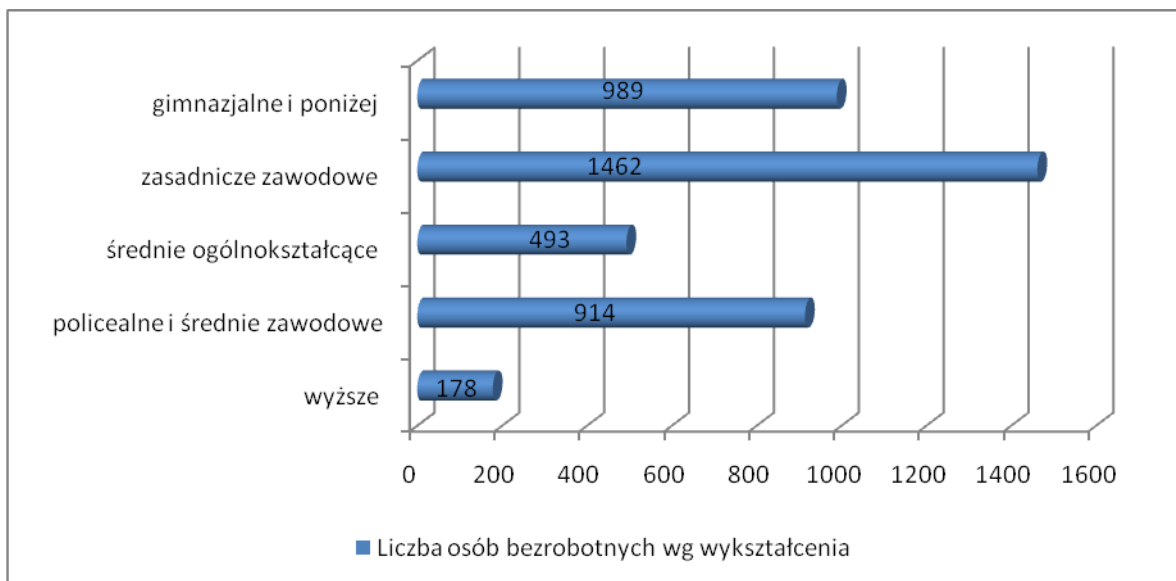

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie.

Wg stanu na dzień 31.12.2009 r. wśród bezrobotnych 2,5% stanowiły osoby do 24 lat (1 311 osób), 27,5% to osoby w wieku 25 – 34 lata (1 110 osób), 17% - w wieku 35 – 44 lata (687 osób), 16,6% - w wieku 45 – 54 lata (668 osób), 6,4% - 55 i więcej lat (260 osób).

Strukturę bezrobocia wg poziomu wykształcenia przedstawia wykres 6.

Wykres 6. Liczba bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w Powiecie Kościerskim – stan na dzień 31.12.2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie.

Na dzień 31.12.2009 r. największe bezrobocie występowało wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (36,2%), gimnazjalnym i poniżej (24,5%) oraz policealnym i średnim zawodowym (22,7%). Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły 12,2% bezrobotnych, a wyższym 4,4%. Dane te pokazują, że im wyższe wykształcenie, tym niższy poziom bezrobocia.

2.2. Osoby niepełnosprawne i osoby starsze.

Osoby niepełnosprawne i starsze są w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Starszy wiek i niepełnosprawność jest jednym z czynników przyczyniających się do zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucja zapewnia prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny⁷. Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym⁸, a także obowiązek pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (n. 69).

W Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych⁹ określono prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego i samodzielnego, aktywnego i wolnego od przejawów dyskryminacji życia,

⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483, art. 32 pkt 2.

⁸ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483, art. 68 pkt 3.

⁹ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r., Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, M. P. z 13.08.1997 r. Nr 50, poz. 475.

zawarto również katalog dziesięciu praw, wskazując tym samym najważniejsze obszary, w których niezbędne są intensywne działania.

Regulacje dotyczące udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym zawiera m.in. ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa ta definiuje niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy¹⁰.

Do celów pozarentowych o niepełnosprawności orzekają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności, zlokalizowane przy Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie. Do celów rentowych niepełnosprawność orzeka Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Art. 3 ust. 1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustala trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki.

W oparciu o literaturę można wyróżnić następujące rodzaje niepełnosprawności:

- upośledzenie umysłowe,
- choroby psychiczne,
- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- choroby narządu wzroku,
- upośledzenie narządu ruchu,
- epilepsja,
- choroby układu oddechowego i krążenia,
- choroby układu pokarmowego,
- choroby układu moczowo – płciowego,
- choroby neurologiczne,
- inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.

Niepełnosprawność może ograniczać aktywność człowieka w wielu różnych sferach i aspektach życia, dlatego osoby niepełnosprawne wymagają specjalistycznej opieki i pomocy oraz odpowiednich metod wychowania i kształcenia zapewniających im najpełniejszy rozwój, umożliwienie samodzielnego życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez odtworzenie utraconych zdolności lub wytworzenie nowych, kompensujących istniejącą dysfunkcjonalność organizmu.

Według danych statystycznych zebranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r., województwo pomorskie zamieszkiwało 301 625 osób niepełnosprawnych zaś Powiat Kościerski – 10 523. Osoby niepełnosprawne

¹⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, (j.t. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.), art. 2 pkt 10.

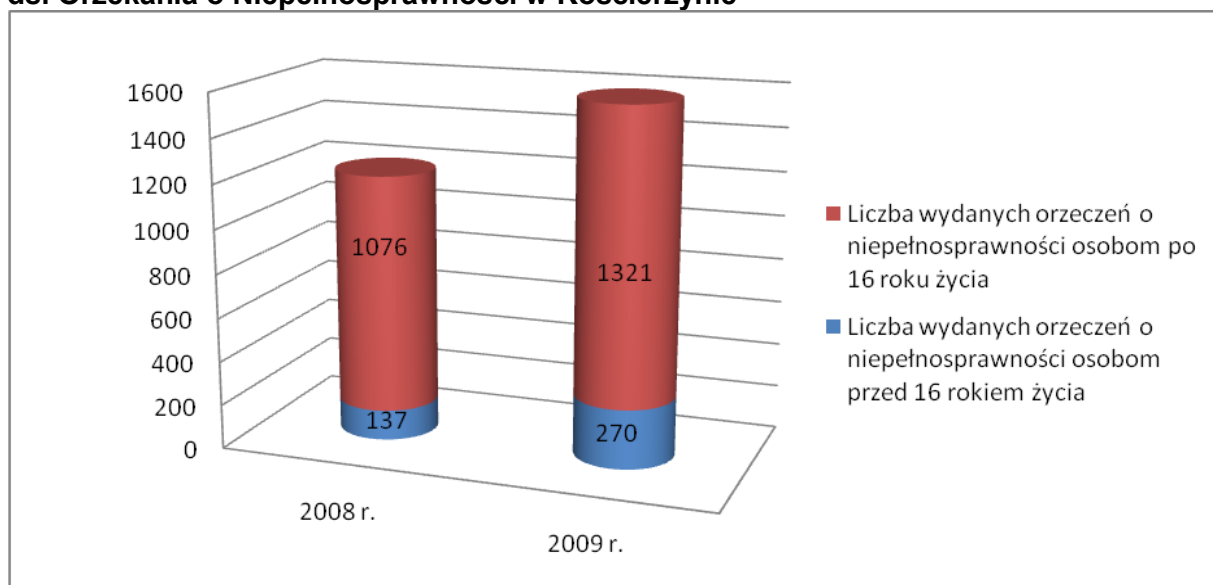
zamieszkujące Powiat Kościerski w 2002 r. stanowiły 3% osób niepełnosprawnych mieszkających w województwie pomorskim. 511 osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie Powiatu Kościerskiego to osoby poniżej 15 roku życia, 8 040 osób to osoby powyżej 45 roku życia, 1 972 osoby to osoby w wieku od 16 do 44 roku życia. Ponadto 3 671 osób niepełnosprawnych mieszka w Mieście Kościerzyna, a 6 852 osoby na terenach wiejskich.

Poważnym problemem wśród osób niepełnosprawnych jest bezrobocie. W Powiecie Kościerskim na koniec 31.12.2009 r. zarejestrowanych było 145 bezrobotnych niepełnosprawnych (79 kobiet i 66 mężczyzn), podczas gdy na dzień 31.12.2008 r. zarejestrowanych było 97 bezrobotnych niepełnosprawnych (59 kobiet i 38 mężczyzn).

Na terenie Powiatu Kościerskiego pomoc osobom niepełnosprawnym świadczy m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie (PCPR).

Liczbę wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kościerzynie pokazuje wykres 7.

Wykres 7. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kościerzynie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowej Komisji ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kościerzynie

W 2008 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kościerzynie orzekł stopień niepełnosprawności dla 1 213 osób, w tym dla 137 osób poniżej 16 roku życia, a w 2009 r. dla 1 590 osób, w tym dla 270 osób poniżej 16 roku życia.

PCPR w Kościerzynie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na podstawie powyższej ustawy PCPR w Kościerzynie w ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udziela dofinansowania osobom posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności do likwidacji barier

architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, turnusy rehabilitacyjne (tabela 7).

Tabela 7. Przeznaczenie dofinansowania przyznawanego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie osobom niepełnosprawnym w 2009 r.

Przeznaczenie dofinansowania	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie
Stan na 31.12.2009 r.		
Likwidacja barier architektonicznych, barier w komunikowaniu się i barier technicznych	171	42
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	510	416
Turnusy rehabilitacyjne	316	70
Razem	997	528

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie.

W 2009 r. do PCPR w Kościerzynie złożono 997 wniosków o przyznanie dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze z czego 528 wniosków otrzymało dofinansowanie. Dofinansowanie przeznaczono przede wszystkim na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie zbadało potrzeby osób niepełnosprawnych za pomocą badania ankietowego przeprowadzonego w 2008 r. na próbie 100 osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej. Ankietę przeprowadzono w ramach realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie projektu systemowego „Mój potencjał – moja szansa na samodzielne życie”. Dane zawarte w ankiecie posłużyły pozyskaniu informacji w zakresie istniejących potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych, opracowaniu „Diagnozy potrzeb i problemów środowiska osób niepełnosprawnych w Powiecie Kościerskim” oraz publikacji ulotek nagłaśniających problemy, z którymi borykają się na co dzień osoby niepełnosprawne.

Analiza ankiet wskazała, że osoby niepełnosprawne często przebywają w domach, w których nie mają możliwości swobodnego przemieszczania się ze względu na istniejące bariery (schody, brak podłoża antypoślizgowego, progi, łazienka wyposażona w wannę itp.). Odpowiednie prace remontowo – budowlane w połączeniu z możliwością uzyskania

dofinansowania ze środków PFRON umożliwiają zlikwidowanie barier utrudniających osobie niepełnosprawnej pełne korzystanie z własnego mieszkania.

Ponadto wśród problemów niepełnosprawni respondenci wskazali:

1. codzienne zmaganie się z technicznymi, architektonicznymi i urbanistycznymi ograniczeniami,
2. utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji,
3. bariery motywacyjne – niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,
4. niedostosowanie środków transportu (komunikacji państwowej),
5. bariery ekonomiczne,
6. bariery informacyjne,
7. bariery świadomościowe i psychiczne.

Ponad 50% badanych jako największy problem wskazało zmaganie się z technicznymi, architektonicznymi i urbanistycznymi ograniczeniami, co utrudnia funkcjonowanie w najbliższym otoczeniu, ogranicza dostęp do nauki, leczenia, rehabilitacji i pracy. Bariery architektoniczne, społeczne i psychiczne przyczyniają się łącznie do powstawania barier edukacyjnych, odpowiadających za rezygnację osób niepełnosprawnych z nauki na wyższym poziomie. W konsekwencji późniejsze trudności ze znalezieniem pracy, na jakie napotykają niepełnosprawni, dodatkowo się powiększają.

Respondenci wskazali również na problem utrudnionego dostępu do leczenia i rehabilitacji, w tym szczególnie w małych miejscowościach.

Problemem jest także niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko bezrobotnych osób niepełnosprawnych, ale i całej jego rodziny. 90% badanych (43 kobiety i 40 mężczyzn) uważa, że pracodawcy obawiają się zatrudniać osoby niepełnosprawne, zdecydowana mniejszość, bo zaledwie 10% osób (5 kobiet i 4 mężczyzn) ma odmienne zdanie. Według ankietowanych pracodawcy obawiają się zatrudniać osoby niepełnosprawne ze względu na: mniejszą wydajność osób niepełnosprawnych na stanowisku pracy, bariery architektoniczne, kontrole, wysokie koszty zatrudnienia. Na terenie powiatu znajduje się zaledwie 1 zakład pracy chronionej: KROS Sp. z o.o. w Iłownicy, gm. Liniewo. Konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do tworzenia i utrzymania chronionych miejsc pracy w zakładach pracy i zakładach pracy chronionej. Podstawowym argumentem przemawiającym za koniecznością tworzenia takich stanowisk jest czynnik ekonomiczny. Poprzez prowadzenie aktywnej polityki zatrudnienia niepełnosprawnych w oparciu o środki PFRON samorząd może wzmocnić pozycję osób niepełnosprawnych tak, aby zaczęły one egzekwować swoje prawa, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia.

Problemem wskazanym przez osoby niepełnosprawne jest także ograniczony zasób wiedzy o możliwościach i formach uzyskania pomocy.

Wszystkie wskazane problemy powodują wśród osób niepełnosprawnych poczucie odrzucenia i wycofania się z podejmowanych działań związanych z pokonywaniem różnorodnych barier.

Istotnym działaniem wymagającym, zdaniem respondentów, wdrożenia jest zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania i poza nim poprzez np. pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej, który aktywnie współpracując z rodziną osoby niepełnosprawnej oraz instytucjami społecznymi przyczyni się do tworzenia optymalnych warunków rozwoju osoby niepełnosprawnej. Konieczne jest także podjęcie czynności dostosowawczych, ułatwiających dostęp osobom niepełnosprawnym m.in. do: urzędów pocztowych, sklepów, kościołów, urzędów skarbowych, szkół oraz szpitali i przychodni.

Diagnoza i analiza wyników badań środowiska osób niepełnosprawnych w Powiecie Kościerskim pozwala stwierdzić, że znaczna część osób niepełnosprawnych nie jest przystosowana do samodzielnego życia, nauki i pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne oczekują od władz, społeczeństwa i najbliższych skutecznego sposobu udzielania im pomocy, która zaspokoi ich podstawowe potrzeby życiowe i umożliwi znalezienie właściwego miejsca w społeczeństwie.

W tworzeniu warunków równej dostępności dla osób niepełnosprawnych ogromne znaczenie ma podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb niepełnosprawnych. W celu zapewnienia równości szans dla osób niepełnosprawnych, należy propagować wiedzę w społeczeństwie na temat praw, potrzeb, możliwości i sytuacji osób niepełnosprawnych. Podnoszenie poziomu świadomości jest niezbędnym elementem przygotowania lokalnego środowiska do systemowego wsparcia osób niepełnosprawnych i stworzenia warunków równego uczestnictwa każdego mieszkańca powiatu w życiu społecznym i zawodowym. Trzeba jednak pamiętać, że jakiegokolwiek zmiany wobec osób niepełnosprawnych nie będą możliwe, jeżeli nie nastąpi zmiana wizerunku samych osób niepełnosprawnych. Narzędziem do realizacji tego celu winna stać się zmiana świadomości samych osób dotkniętych niepełnosprawnością. Konieczna jest akceptacja oraz pewność, że nie są gorsi od innych, że mają pełne prawo do uczestnictwa w życiu powiatu, kształcenia się, pracy zawodowej, życia rodzinnego, podróżowania, uprawiania sportów.

Podstawowym sposobem zwiększania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym jest prowadzenie działań mających na względzie wyrobienie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej. Można to osiągnąć poprzez edukację, znoszenie barier architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się

i w dostępie do informacji oraz zwiększaniu społecznego zrozumienia i akceptacji osób niepełnosprawnych.

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem. Postępujące zmiany społeczno – ekonomiczne, coraz szybszy postęp techniczno – informatyczny, wzrost stopy życiowej ludności, rozwój i osiągnięcia medycyny, przyczyniają się do wydłużenia życia ludzkiego. Konsekwencją tego jest szybszy wzrost liczby osób w podeszłym wieku niż liczby osób nowo narodzonych. Starzenie się oznacza stopniowe zmniejszenie rezerwy czynnościowej narządów, które zmniejszają możliwość zachowania równowagi wewnątrzustrojowej. Jest to proces ciągły i nieodwracalny. Starzenie zależy od sposobu i warunków życia. Odmienne przebiega u mężczyzn i kobiet, inaczej na wsi i w mieście. Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia. Według danych epidemiologicznych ok. 95% Polaków starzeje się w sposób niefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedołężność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia.

Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Do najważniejszych problemów osób w starszym wieku można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności, uzależnienie funkcjonalne, które pogłębia brak – w dostatecznej ilości i odpowiednich rodzajów – sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego. Istnieje również deficyt fachowo przygotowanego personelu, w tym medycznego, do obsługi osób starszych.

Na terenie Powiatu Kościerskiego wg danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 r., mieszkało 8 978 osób w wieku 60 lat i więcej, co stanowiło 12% ogółu mieszkańców Powiatu Kościerskiego. 3 220 osób starszych (5%) mieszkało w mieście Kościerzyna.

Największym problemem osób starszych w Powiecie Kościerskim są przede wszystkim schorzenia wieku podeszłego. Ponadto problemem jest poczucie osamotnienia wynikające m.in. z braku wystarczających ofert spędzania czasu wolnego.

Osoby starsze, chcące nawiązać nowe kontakty, ciekawie spędzić czas mogą skorzystać z ofert, które są proponowane w ramach: Klubów Seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Klub Seniora to miejsce spotkań osób starszych. Seniorzy spotykają się najczęściej raz w tygodniu, spędzają razem czas, rozwijają zainteresowania. W Klubach organizowane są m.in. zabawy taneczne, koncerty, zajęcia gimnastyczne, sekcje brydżowe i inne zajęcia, zależnie od pomysłu członków oraz możliwości finansowych Klubu. Spotkania w Klubie to dobry sposób poznania nowych ludzi. Zazwyczaj członkowie płacą symboliczną roczną składkę, która pozwala pokryć podstawowe koszty organizacyjne. Kluby seniora są prowadzone na terenie Powiatu Kościerskiego przez dwie organizacje pozarządowe: Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Kościerzynie oraz Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kościerzynie.

Od 2004 r. organizacja pozarządowa – Kaszubski Instytut Rozwoju organizuje dla osób starszych Uniwersytet Trzeciego Wieku, oferując lektorat języków obcych (języka niemieckiego i angielskiego), warsztaty poetyckie, zajęcia informatyczne, spotkania tematyczne i inne formy spędzania czasu wolnego.

W społeczeństwie mała jest świadomość i zrozumienie dla problemów wynikających ze starości. Obserwuje się marginalizację osób starszych, jako zbiorowości, czego przykładem może być próba stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania wieku emerytalnego.

2.3. Problemy dzieci i rodziny

Rodzina jest wyjątkowym środowiskiem wychowawczym, odpowiadającym potrzebom naturalnym dziecka, a przede wszystkim jego potrzebom psychicznym takim jak potrzeba miłości, poczucie bezpieczeństwa i bliskości, przynależności i szacunku, godności i piękna, wzoru i ideału. Rodzina przez zamierzone oddziaływanie opiekuńcze i wychowawcze, a także przez niezamierzony wpływ wynikający z wzajemnych stosunków uczuciowych i zespołu interakcji między członkami oraz wzory osobowe rodziców, przyczynia się do fizycznego, psychicznego i społecznego rozwoju dziecka. Dzięki tym oddziaływaniom przygotowuje je do samodzielnego życia w społeczeństwie, które podejmuje jako człowiek dorosły. Równocześnie rodzina przekazuje dziecku wartości, normy, wzory zachowań i obyczaje kulturowe społeczeństwa, do którego przynależy.

Znaczną część klientów pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: nadużywanie alkoholu, zaburzenia systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, odejście bliskiej osoby, zgon

współmałżonka, bezrobocie, przemoc w rodzinie, problem w pełnieniu ról rodzicielskich, problem we współżyciu z ludźmi, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. W rodzinie dziecko nawiązuje pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z życia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza domu rodzinnego, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Problem dysfunkcyjności często łączy się z zaburzeniami równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, problemami z komunikacją społeczną, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym, szkolnym, ujawniającymi się w postaci zachowań buntowniczych, nieprzestrzeganiu norm wartości przez dzieci i młodzież.

Dzieci, wychowujące się w rodzinach, w których występuje przemoc, alkohol, problemy opiekuńczo – wychowawcze, żyją w poczuciu zagrożenia, cierpią i uczą się szczególnych metod postępowania, które utrudniają im życie. Są często ofiarami przemocy fizycznej, psychicznej, a nieraz stają się ofiarami nadużyć seksualnych. Dzieci z rodzin, w których nadużywa się alkohol przeżywają bardziej niż inne dzieci zakłócenia w poczuciu bezpieczeństwa. Doświadczają więcej lęku, napięć, samotności i dezorientacji, zamykają się w sobie, cofają przed ryzykiem i zmianami, nie ufają ludziom. Na tle sytuacji materialnej, warunków mieszkaniowych rodziny nadużywającej alkohol kształtuje się sytuacja dziecka w domu rodzinnym. Mieszkanie przeważnie ciasne, zaniedbane i niedostatecznie umeblowane powoduje, że dzieci te nie mają miejsca do odrabiania lekcji, przechowania zabawek, pomocy naukowych, drobiazgów. Nie mają możliwości zapraszania kolegów, przyjaciół a obecność wielu osób powoduje, wzajemne przeszkadzanie sobie, które doprowadza do konfliktów. Przebywanie w zadymionym mieszkaniu w oparach alkoholu i niedosypianie powoduje u dzieci stany nerwicowe i rozwój agresji, a to prowadzi do problemów emocjonalnych u dzieci. Dzieci te stają się bardziej nerwowe, nie mogą porozumieć się normalnie z rówieśnikami. Zaczynają się problemy w szkole. Dzieci osiągają mizerne wyniki w nauce, często są izolowane przez rówieśników. Dzieci alkoholików często spotykają się też z odrzuceniem ze strony pijących rodziców. Chociaż rodzice ci okazują czasem miłość, to szybko ją odbierają bądź przemieniają w obojętność lub złość. Wszystko to powoduje, że dzieci czują się odrzucone. Odrzucenie przez rodziców jest ciężkim urazem, który pozostawia ślad na całe życie. Osoby, które przez to przeszły mają problemy natury emocjonalnej, poczucie niższej wartości. Odrzucone dziecko sądzi, że skoro rodzice go nie kochają, nie chcą go, to nie zasługuje na dobre traktowanie. Prowadzi to do tego, że dziecko przez całe życie wstydzi się samego siebie. Dzieci o poczuciu niskiej wartości stawiają sobie bardzo duże wymagania, często ponad ich możliwości i mnóstwo zadań do

wykonania, aby udowodnić swoją wartość. Jednak, gdy coś się nie powiedzie załamują się i przekonują, że są nic nie warte. Dzieci te wycofują się z różnych zadań, zakładając z góry, że i tak im nie sprostają. Cechą charakterystyczną dzieciństwa w rodzinie alkoholowej jest uczestnictwo w obwinianiu i oskarżaniu jednej strony za picie drugiej. Poczucie krzywdy i poczucie bycia ofiarą zmusza do szukania winnych. Niekiedy dzieci też obwiniają same siebie i to w sobie doszukują się przyczyny tragedii rodzinnej. U dzieci z takich rodzin występuje rozstrojenie życia uczuciowego, trudności w przeżywaniu lub wyrażaniu uczuć, problemy we współżyciu z innymi ludźmi, trudności adaptacyjne. Często są one płaczliwe, lękliwe, agresywne, wybuchowe. Życie w warunkach długoletniego stresu psychicznego doprowadza do destrukcyjnych wzorów zachowań. Ich stany emocjonalne są bardzo rozchwiane.

Kondycja materialna rodzin dysfunkcyjnych jest zła. Konsekwencją niskich dochodów w rodzinie wielodzietnej są trudności w zaspokajaniu potrzeb na poziomie minimum socjalnego. W rodzinach tych, w mniejszym lub większym natężeniu występuje dysfunkcjonalność w postaci uzależnień, patologii, długotrwałego bezrobocia czy chorób przewlekłych. Rodzice lub jedno z nich nie przekazują społecznie akceptowanych wzorów postępowania, przejawiając cechy marginalizacji, patologii. Nie osiągają także dochodów umożliwiających zaspokojenie potrzeb członków rodziny, a często jedyną pomoc materialną uzyskują w ośrodku pomocy społecznej.

Działania ukierunkowane na rodzinę problemową powinny być oparte na dążeniach do rozwiązywania indywidualnych problemów jej członków, a także na naprawie różnych systemów, których rodzina jest częścią składową: systemu oświaty, systemu społeczności sąsiedzkiej oraz systemu społeczności zawodowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej, także w zakresie dziecka i rodziny poprzez:

- tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, a także terapii rodzinnej,
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie poprzez prowadzenie i nadzór nad powiatowymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.

Działania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie mają na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin.

Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej Powiat Kościerski zapewnia opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Rodzina zastępcza może być ustanowiona również dla dziecka niedostosowanego społecznie.

Liczbę rodzin spokrewnionych, niespokrewnionych z dzieckiem, zawodowych, o charakterze pogotowia rodzinnego oraz liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Kościerskiego pokazuje tabela 8.

Tabela 8. Rodziny zastępcze i dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w Powiecie Kościerskim

Wyszczególnienie	Stan na:		
	31.12.2008r.	31.12.2009r.	30.06.2010 r.
Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem	61	64	56
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem	99	99	92
Liczba rodzin niespokrewnionych z dzieckiem	24	28	28
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach niespokrewnionych z dzieckiem	40	46	54
Liczba rodzin niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych	7	8	7
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych	49	57	38
Liczba niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego	0	2	2
Liczba dzieci umieszczonych w niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego	0	8	13
Liczba rodzin zastępczych	92	102	93
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	188	210	197

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Kościerzynie.

Na terenie Powiatu Kościerskiego funkcjonuje najwięcej rodzin spokrewnionych z dzieckiem, zaś najmniej niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego.

W celu wsparcia funkcji opiekuńczych rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki.

Zgodnie z art. 80 ustawy o pomocy społecznej, dziecko powinno być kierowane do całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej dopiero po wyczerpaniu innych możliwości pomocy rodzinie naturalnej lub zapewnienia mu rodzinnych form pieczy zastępczej. Dziecko kierowane jest do placówki przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, posiadający miejsce w placówce. Jeżeli powiat właściwy nie może skierować dziecka do placówki z powodu braku placówki odpowiedniego typu lub z powodu braku miejsca w takiej placówce, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki na jego terenie¹¹.

Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub ustanowienia rodziny zastępczej.

Na terenie Powiatu Kościerskiego funkcjonuje Zespół Opiekuńczo-Wychowawczy „Wesoła Gromadka”, będący publiczną placówką o charakterze socjalizacyjnym dla dzieci i młodzieży pozbawionej trwale lub okresowo opieki własnej rodziny. Podstawowym zadaniem placówki jest zapewnienie warunków do prawidłowego rozwoju psychofizycznego, z uwzględnieniem zaspakajania potrzeb emocjonalnych, kompensujących brak domu rodzinnego. ZO-W „Wesoła Gromadka” dysponuje 30 miejscami, gdzie funkcjonuje 5 grup, w tym 3 socjalizacyjne, 1 interwencyjna, 1 usamodzielniana.

Na terenie Powiatu Kościerskiego funkcjonuje również świetlica profilaktyczna prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie dla dzieci, mających problemy rodzinne, osobiste, których rodziny są niepełne, dotknięte przemocą i alkoholizmem.

Ważnym działaniem jest także wspieranie rodziny w wysiłkach zmierzających do zapewnienia optymalnych warunków rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i społecznego dzieci i młodzieży, a także wpływanie na zdrowy rozwój dzieci i młodzieży przez m.in. profesjonalne przygotowanie kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących zagrożeń społecznych, takich jak uzależnienia oraz przemoc rówieśnicza.

Na terenie Powiatu Kościerskiego dziecko i rodzina dysfunkcyjna, nie radząca sobie w środowisku może skorzystać z pomocy oferowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (mieszkańcy Miasta Kościerzyny), Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kościerzynie, Punktu Interwencji Kryzysowej, funkcjonującego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, Dz. U. Nr 37, poz. 331, § 14 pkt 1 i 2.

3.3 Analiza SWOT

Opisane wyżej obszary problemowe wymagają zbadania silnych i słabych stron instytucji działających w sferze pomocy społecznej, a następnie ich porównanie z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w bliższym i dalszym otoczeniu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003-2015 ma wpisywać się w Strategię Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013 roku, a przez to przyczynić się do osiągnięcia spójności społecznej w regionie.

W związku z powyższym dokonano w środowiskach lokalnych rozeznania mocnych i słabych stron w zakresie zasobów ludzkich i zasobów technicznych wszystkich partnerów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych oraz szans i zagrożeń zewnętrznych, aby skutecznie zaplanować i zrealizować działania sprzyjające osiągnięciu celów określonych w Strategii.

Zebrany materiał diagnostyczny został poddany analizie SWOT, polegającej na zbadaniu silnych i słabych stron, które odnoszą się do środowiska wewnętrznego Powiatu Kościerskiego i ich konfrontacja z szansami i zagrożeniami odnoszącymi się do środowiska zewnętrznego, znajdującego się poza naszym powiatem w bliższym lub dalszym otoczeniu, na które nie mamy wpływu.

Analizie poddano 5 obszarów problemowych, wybranych we wstępnych pracach nad aktualizacją Strategii.

Wsparcie osób znajdujących się w kryzysie

Mocne strony:	Słabe strony:
– funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej – zatrudnienie wyspecjalizowanej i wykształconej kadry – dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych – pomoc Powiatu w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – współpraca środowisk (ops, pcpr, policji, kuratorów, szkół) mogących zdiagnozować kryzys – szybkie reagowanie na problem	– niedostateczna ilość środków finansowych na zaspokojenie bieżących potrzeb podopiecznych ośrodków pomocy społecznej – brak wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami – brak zaplecza socjalnego (miejsc dla ofiar przemocy) – izolowanie ofiary od oprawcy a nie oprawcy od ofiary – zła ocena sytuacji – diagnozowanie większości przypadków, jako kryzys
Szanse:	Zagrożenia:
– współpraca władz lokalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów społecznych – członkostwo w Unii Europejskiej szansą na poprawę polityki społecznej – poprawienie sytuacji osób w kryzysie poprzez funkcjonowanie grupy wsparcia	– rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych – występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa – brak mieszkań chronionych

dla ofiar przemocy	– pogarszająca się sytuacja materialna co prowadzi do drobnych kradzieży, alkoholizmu, przemocy itp.
--------------------	--

Wsparcie dziecka i rodziny

Mocne strony:	Słabe strony:
– adekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w pomocy społecznej – współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży – wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny – prowadzenie przez samorząd działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny – zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego – współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci – aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom – tradycje regionalne, w tym zakorzeniona wartość rodziny – wzrost świadomości społecznej dotyczącej przestępczego charakteru zjawiska przemocy domowej (Niebieska Karta) – wzrost aspiracji edukacyjnych	– niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej przez rodziców – niewystarczająca liczba rodzin zastępczych – ograniczona możliwość wpływu na rodziny biologiczne, którym odebrano dzieci – brak odpowiedniej ilości specjalistów mogących udzielić nieodpłatnie pomocy rodzinie – brak izby wytrzeźwień – brak możliwości odizolowania osoby agresywnej od pozostałych członków rodziny – wzrost liczby uzależnień u dzieci i młodzieży – deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek – zbyt mało działań w zakresie upowszechniania wolontariatu – konsumpcyjny styl życia – migracje zarobkowe – wysoki poziom bezrobocia – występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia – ograniczone możliwości nabywania nowych mieszkań przez młode rodziny, wysoki koszt mieszkań i czynszów – brak budownictwa socjalnego – zanik autorytetów moralnych – niewłaściwe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży – brak poczucia bezpieczeństwa z powodu braku reakcji pracowników służb mundurowych na sytuacje, które mają miejsce w publicznych placach zabaw, parkach (miejsca te są okupowane są przez pijących alkohol) – trudności w godzeniu ról rodzicielskich i społecznych – brak infrastruktury społecznej niezbędnej do łączenia aktywności zawodowej kobiet z obowiązkami rodzinnymi – zbyt mała liczba żłobków i przedszkoli – niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną

Szanse:	Zagrożenia:
– tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa komunalnego – wzrost dochodów poprzez zwiększenie działalności gospodarczej na terenie Powiatu – rozwój rodzinnych form pomocy dziecku – kampanie społeczne na rzecz rodzicielstwa zastępczego, rodzinnych form opieki nad dzieckiem i adopcji – rozwinięcie poradnictwa rodzinnego – przyjęcie rozwiązań legislacyjnych korzystnych dla rodzin dysfunkcyjnych – zatrudnienie asystenta rodziny – możliwość odizolowania osoby agresywnej od pozostałych członków rodziny – realizacja programów dożywiania dzieci i młodzieży przez organizacje społeczne i instytucje publiczne – prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych	– deficyt mieszkań – wysokie bezrobocie, w tym długotrwałe powodujące wzrost dysfunkcji w rodzinach – migracje zarobkowe poza granice województwa i kraju (euro sieroty) – ograniczony dostęp do terapii rodzinnych indywidualnych i małżeńskich – możliwość manipulowania faktami podczas toczących się spraw rozwodowych, w tym nadmierne wykorzystywanie procedury niebieskiej karty – ułatwiony dostęp dzieci i młodzieży do narkotyków i innych środków odurzających – niedobór placówek pomagających uzależnionym dzieciom i młodzieży – wzrost zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa – wzrost dysproporcji rozwojowych pomiędzy miastem a wsią – pogarszająca się sytuacja materialna rodzin, co prowadzi do patologii (alkoholizm, przemoc...)

Wsparcie osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych

Mocne strony:	Słabe strony:
– możliwość realizowania się przez osoby starsze i niepełnosprawne w organizacjach samopomocowych i klubach seniora – inicjatywy organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych (zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku) – profesjonalne przygotowanie kadry pomocy społecznej, zajmujących się problemami osób starszych – organizowanie licznych imprez integracyjnych o charakterze sportowym, kulturalnym, turystycznym, rekreacyjnym przez organizacje pozarządowe – wyrównanie szans dzieci niepełnosprawnych poprzez udział w programie PFRON "Uczeń na Wsi" – dostępność środków z PFRON – funkcjonowanie Środowiskowych Domów Samopomocy – funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej – potencjał osób niepełnosprawnych	– słabo rozwinięte usługi medyczne i rehabilitacyjne na terenie gmin wiejskich Powiatu Kościerskiego – brak dziennego domu wsparcia dla osób starszych – starzenie się społeczeństwa – samotność osób starszych – rozpad rodzin wielopokoleniowych – niski poziom życia osób starszych przez utrzymywanie bezrobotnych członków rodziny – brak ofert/programów aktywizacji osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych – bariery architektoniczne i urbanistyczne występujące w niektórych budynkach użyteczności publicznej – niedostateczna komunikacja pomiędzy gminami a powiatem – brak dostatecznych środków finansowych w budżecie powiatu na realizację zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej – mała liczba Zakładów Pracy Chronionej

– determinacja rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych do poprawy jakości życia – zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową – działalność wyspecjalizowanej placówki o wysokim standardzie świadczonych usług w zakresie rehabilitacji – Szpital Specjalistyczny z oddziałami rehabilitacji neurologicznej i dziecięcej – dostępność do usługi opiekuńczych w miejscu zamieszkania – możliwość aplikowania o dotację przez organizacje pozarządowe, które wspierają niepełnosprawnych – rozwój współpracy samorządów: powiatowego, miejskiego i wiejskich z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych	– zatrudniających osoby niepełnosprawne – brak nowych miejsc pracy w szczególności dla osób niepełnosprawnych z ukierunkowanym typem niepełnosprawności, np. osoby upośledzone umysłowo – niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych w porównaniu do poziomu wykształcenia całego społeczeństwa – mała ilość organizacji pozarządowych aktywnie działających na rzecz osób niepełnosprawnych – nadal zbyt niska świadomość społeczności dotycząca wiedzy o potrzebach, możliwościach osób starszych i niepełnosprawnych – brak wiedzy na temat potrzeb rodzin opiekujących się niepełnosprawnymi w stanach uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie
Szanse:	Zagrożenia:
– możliwość dofinansowania programów na rzecz osób starszych z Funduszy Strukturalnych – rozwój organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych – rozwój systemu doskonalenia zawodowego kadr służb pomocy społecznej z uwzględnieniem gerontologów – utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych – wzrost świadomości społecznej i zwrócenie uwagi na tradycję i wartość rodziny wielopokoleniowej – wykorzystanie funduszy Unijnych i środków z PFRON na realizację zadań, programów na rzecz osób niepełnosprawnych – kampanie społeczne na rzecz wzrostu świadomości istoty problemu niepełnosprawności w społeczeństwie – rozwój organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych – rozwój systemu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych – bezpłatne porady specjalistyczne	– niedostatek świadczeń leczniczych, diagnostycznych i rehabilitacyjnych osób starszych i niepełnosprawnych – z powodu wzrostu liczby osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych, wzrost chorób wieku starczego – niedostosowanie do potrzeb społecznych rynku usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych – niedobór pracowników socjalnych wyspecjalizowanych w gerontologii – rozluźnienie więzi rodzinnych – obniżenie progu odpowiedzialności młodych za starych i niepełnosprawnych – pogarszająca się sytuacja społeczno – ekonomiczna kraju, problemy z ograniczaniem środków finansowych na pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym – niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych – brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym oraz o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych – brak działań w zakresie uwrażliwiania systemu oświaty na problem osób starszych oraz dostosowania standardów usług do wymogów UE – występowanie zjawiska migracji ludzi młodych poza granice kraju – brak decentralizacji finansów publicznych – brak systemowego wspomagania rozwoju

	od momentu wykrycia ryzyka niepełnosprawności – niedostosowanie środków transportu i komunikacji do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych
--	---

Sprawny rynek pracy

Mocne strony:	Słabe strony:
– korzystna struktura demograficzna Powiatu – rosnący poziom wykształcenia mieszkańców Powiatu – wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw – wzrost postaw przedsiębiorczych mieszkańców (wzrost samozatrudnienia) – rozwój małej przedsiębiorczości – przygotowana kadra PUP do realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy – uchwalenie Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej Powiatu Kościerskiego na lata 2007 -2015 – brak restrukturyzowanych przedsiębiorstw – duża liczba bezrobotnych objętych aktywnymi formami aktywizacji zawodowej – wysoka efektywność zatrudnieniowa programów przeciwdziałania bezrobociu – korzystne warunki do rozwoju turystyki – przywiązanie mieszkańców do tradycji regionalnej	– wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych – wysoka liczba bezrobotnych kobiet – wysoki wskaźnik długotrwale bezrobotnych – niski poziom wykształcenia mieszkańców – niewystarczająca liczba miejsc pracy w Powiecie – niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy – niska mobilność mieszkańców do zmiany miejsca zatrudnienia – krótki sezon turystyczny – niechęć do zmiany kwalifikacji zawodowych – odpływ wykształconych kadr – oddalenie Powiatu od głównych tras komunikacyjnych – niekorzystne warunki dla rozwoju rolnictwa – brak inwestorów zewnętrznych – słabo rozwinięty sektor przemysłowy – brak dostępu mieszkańców wsi do szerokopasmowego Internetu – mała liczba podmiotów gospodarczych – słabo rozwinięta sieć instytucji wspierania przedsiębiorczości i promocji zatrudnienia
Szanse:	Zagrożenia:
– członkostwo Polski w UE – możliwość pozyskiwania środków unijnych – rozwój gospodarczy kraju i regionu – pełne otwarcie rynków pracy państw członkowskich UE – stworzenie prawa sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy – promocja turystyki na terenie Kaszub	– światowy kryzys gospodarczy – spowolnienie rozwoju i recesja w polskiej gospodarce – pogorszenie warunków instytucjonalno-prawnych w zakresie przedsiębiorczości i prawa pracy – pogorszenie drożności systemu komunikacyjnego regionu – peryferyjne traktowanie Powiatu przez władze regionalne – brak konkurencyjności wobec napływu tanich towarów ze Wschodu – rozwój szarej strefy

Rozwój zintegrowanego systemu współpracy w sferze społecznej

Mocne strony:	Słabe strony:
– rozwój działalność organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych i samopomocowych – wzrost świadomości kompleksowego rozwiązywania problemów społecznych przez samorządy, organizacje pozarządowe i przedsiębiorców – silne ośrodki pomocy społecznej – docenienie osób prywatnych chętnie wspomagających instytucje pozarządowe podczas kwest, akcji sms-owych, rozliczania się z fiskusem (1% podatku) – wyspecjalizowana kadra pomocy społecznej	– brak koordynacji i integracji – zbyt mała ilość organizacji pozarządowych i grup nieformalnych aktywnie działających w sferze polityki społecznej – zbyt mała świadomość społeczna co do konieczności istnienia organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz ich możliwości – niewystarczająca liczba kadry w służbach pomocy społecznej – przeciążanie pracowników socjalnych liczbą zadań – niedostateczna ilość środków finansowych
Szanse:	Zagrożenia:
– opracowanie zintegrowanego systemu współpracy – budowanie partnerstwa wszystkich sektorów w rozwiązywaniu problemów społecznych – współpraca władz lokalnych z partnerami społecznymi w celu rozwiązywania problemów społecznych – podwyższenie świadomości społecznej, skutkującej powstawaniem kolejnych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych – doskonalenie zawodowe pracowników niosących pomoc – racjonalne dysponowanie dostępnymi środkami – korzystanie ze środków Unii Europejskiej – członkostwo w Unii Europejskiej szansą na poprawę polityki społecznej	– brak chęci współpracy, otwarcia na nowe narastające potrzeby i problemy przez organizacje pozarządowe – niedostateczna komunikacja i współpraca międzysektorowa – brak rozumienia przez wszystkich partnerów konieczności wspólnej realizacji celów społecznych na rzecz animacji i partykularnych interesów – rozbieżność osądu sytuacji w momentach kryzysowych przez poszczególnych partnerów społecznych – niechęć do współpracy z organizacjami pozarządowymi z powodu braku środków finansowych – niestabilność przepisów prawa

Rozdział III Misja, cele i kierunki działań polityki społecznej Powiatu Kościerskiego

3.1. Misja

Misja:

Chcemy,
aby każdy mieszkaniec powiatu kościerskiego,
będący w trudnej sytuacji życiowej
wiedział, że ma możliwość uzyskania
skutecznej, opartej na poszanowaniu jego godności,
wszechstronnej pomocy,
w rozwiązaniu swoich problemów.

Strategia wynikająca z wizji :

Zbudowanie w powiecie kościerskim nowoczesnego
systemu kompetentnej pomocy społecznej, opartej
na potencjale tkwiącym w lokalnej społeczności.

3.2. Cele strategiczne i kierunki działań

W celu realizacji przyjętej misji i na podstawie wyznaczonych obszarów problemowych Powiatu Kościerskiego przyjmuje się następujące cele główne oraz strategiczne:

Cel 1: Wsparcie osób znajdujących się w kryzysie

- 1.1 Prowadzenie punktu interwencji kryzysowej
- 1.2 Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin
- 1.3 Minimalizowanie negatywnych skutków bezdomności
- 1.4 Rozwój profilaktyki uzależnień
- 1.5 Stworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel 2: Wsparcie dziecka i rodziny

- 2.1 Stworzenie warunków do rozwoju poradnictwa specjalistycznych form pomocy dla dziecka i rodziny
- 2.2 Stworzenie warunków do rozwoju instytucjonalnych form opieki zgodnie z obowiązującymi standardami
- 2.3 Rozwój oddziaływań terapeutyczno – profilaktycznych dla dziecka i rodziny
- 2.4 Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego
- 2.5 Powstanie Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie
- 2.6 Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
- 2.7 Promocja zdrowego trybu życia

Cel 3: Wsparcie osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych

- 3.1 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych
- 3.2 Zapewnienie opieki w dziennych formach wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym
- 3.3 Wspieranie działalności i powstawania klubów seniora i innych form aktywności seniorów
- 3.4 Rozwój opieki całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych
- 3.5 Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do różnych form edukacyjnych i zdrowotnych
- 3.6 Wspieranie różnorodnych form rehabilitacji społecznej osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych

Cel 4: Sprawny rynek pracy

- 4.1 Większa liczba miejsc pracy w Powiecie
- 4.2 Aktywni i mobilni zawodowo mieszkańcy
- 4.3 Wspieranie procesów integracji i adaptacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- 4.4 Efektywne instytucje rynku pracy

Cel 5: Rozwój zintegrowanego systemu współpracy w sferze społecznej

- 5.1 Usprawnienie współpracy i systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi
- 5.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej
- 5.3 Wdrażanie zasad partnerstwa w rozwój problemów społecznych
- 5.4 Promowanie i rozwój idei społeczeństwa obywatelskiego

3.3 Harmonogram działań

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1

Wsparcie osób znajdujących się w kryzysie

CEL OPERACYJNY Czego potrzebujemy aby rozwiązać problem?	DZIAŁANIA Jak robimy?	ODPOWIEDZIALNY Koordynator Kto będzie odpowiedzialny?	WSPÓŁREALIZATORZY Kto będzie zaangażowany?	WSKAŹNIKI	Czas realizacji	Źródła finansowania Skąd pozyskać środki?
1.1. Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej	- zabezpieczanie miejsc dla osób znajdujących się w kryzysie - szkolenie pracowników Punktu Interwencji Kryzysowej - utworzenie grup wczesnego reagowania, interdyscyplinarnych	Starostwo Powiatowe/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Kuratorzy Sądowi - Komenda Powiatowa Policji - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Organizacje Pozarządowe	- liczba zabezpieczonych miejsc - liczba osób objętych wsparciem - liczba działających grup interdyscyplinarnych - liczba i rodzaj kadry przygotowanej pod względem kwalifikacji - liczba osób objętych wsparciem	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne
1.2. Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin	- zabezpieczanie miejsc dla osób pod wpływem alkoholu, środków psychoaktywnych i innych - wspieranie grup wsparcia dla rodzin osób uzależnionych - opracowanie materiałów profilaktyczno-edukacyjnych	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Służba Zdrowia (Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu Powiatu Kościerskiego, Szpital Specjalistyczny)	- liczba zabezpieczonych miejsc/ ilość podpisanych umów - liczba osób objętych wsparciem - liczba grup wsparcia - liczba spotkań - liczba uczestników w ramach grup wsparcia - liczba materiałów profilaktyczno-edukacyjnych	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne

1.3. Minimalizowanie negatywnych skutków bezdomności	– opracowanie programu aktywizacji społecznej osób bezdomnych – zabezpieczenie miejsc w noclegowniach, schroniskach i hostelach dla osób bezdomnych – zabezpieczenie bezpłatnych posiłków dla osób bezdomnych	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej	– Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Organizacje Pozarządowe	– utworzenie programu aktywizacji społecznej osób bezdomnych – liczba zabezpieczonych miejsc w noclegowniach, schroniskach i hostelach dla osób bezdomnych – liczba wydanych posiłków	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędu Gmin Środki Zewnętrzne
1.4. Rozwój Profilaktyki Uzależnień	– zwiększanie ilości punktów konsultacyjno-doradczych dla osób uzależnionych i ich rodzin – szkolenia kadry – opracowanie materiałów szkoleniowych, promocyjnych	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej	– Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Organizacje Pozarządowe	– liczba nowopowstałych punktów konsultacyjno-doradczych – rodzaj kadry pod względem kwalifikacji – liczba materiałów szkoleniowo – promocyjnych	do 2015 r.	Budżet Urzędów Gmin Budżet Urzędu Miasta Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne
1.5. Stworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	– opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – tworzenie zespołów interdyscyplinarnych	Urzędy Gmin/Ośrodki Pomocy Społecznej	– Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Kuratorzy Sądowi – Komenda Powiatowa Policji – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – Placówki edukacyjne – Placówki Służby Zdrowia – Sąd Rejonowy – Organizacje Pozarządowe	– liczba nowopowstałych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – liczba zabezpieczonych miejsc/podpisanych umów – liczba udzielonych konsultacji – liczba działających zespołów interdyscyplinarnych	do 2015 r.	Budżet Urzędów Gmin Budżet Urzędu Miasta Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne

CEL STRATEGICZNY 2**Wsparcie dziecka i rodziny**

CEL OPERACYJNY Czego potrzebujemy aby rozwiązać problem?	DZIAŁANIA Jak robimy?	ODPOWIEDZIALNY Koordynator Kto będzie odpowiedzialny?	WSPÓŁREALIZATORZY Kto będzie zaangażowany?	WSKAŹNIKI	Czas realizacji	Źródła finansowania Skąd pozyskać środki?
2.1. Rozwój specjalistycznych form pomocy dla dziecka i rodziny	- wspieranie funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego - organizacja kursów/szkoleń dla beneficjentów pomocy - organizacja wsparcia specjalistów - usprawnienie wymiany informacji - wzrost ilości etatów pedagogów i psychologów w szkołach	Starostwo Powiatowe/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, - Kuratorzy Sądowi - Komenda Powiatowa Policji - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - Organizacje Pozarządowe	- liczba podjętych interwencji w zespole interdyscyplinarnym - ilość zrealizowanych kursów/ szkoleń - ilość specjalistów i ich specjalizacje - liczba udzielonych informacji pomiędzy instytucjami współrealizującymi działania - ilość etatów pedagogów i psychologów w szkole	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne
2.2. Tworzenie warunków do rozwoju form opieki zgodnie z obowiązującym i standardami	- stworzenie warunków do powstania placówki specjalistycznej dla dzieci i młodzieży - zabezpieczanie miejsc czasowej opieki dla młodzieży wykazującej przejawy demoralizacji - usprawnianie przepływu informacji międzyinstytucjonalnej - organizacja szkoleń, spotkań edukacyjno-integracyjnych dla pracowników służb	Starostwo Powiatowe/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Kuratorzy Sądowi - Komenda Powiatowa Policji - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - Urzędy Gmin - Urząd Miasta - Ośrodki Pomocy Społecznej - Organizacje Pozarządowe	- liczba zabezpieczonych miejsc w placówce specjalistycznej - liczba utworzonych programów współpracy międzyinstytucjonalnej - liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań, w ilu uczestniczą i o jakim charakterze	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne

	społecznych					
2.3 Rozwój oddziaływań terapeutyczno-profilaktycznych dla dziecka i rodziny	– tworzenie programów o charakterze profilaktyczno-integracyjnym – organizacja kampanii profilaktycznych – udzielanie poradnictwa rodzinnego	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej	– Kuratorzy Sądowi – Komenda Powiatowa Policji – Placówki edukacyjne – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	– liczba powstałych programów o charakterze profilaktyczno-integracyjnym – liczba zorganizowanych kampanii – liczba udzielonych porad	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne
2.4 Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	– organizacja kampanii (festynów, konferencji itp.) informacyjnych – organizacja działań edukacyjnych: kursów, szkoleń, prelekcji itp. – organizacja grup wsparcia dla rodziców zastępczych	Starostwo Powiatowe/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	– Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Kuratorzy Sądowi – Komenda Powiatowa Policji – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Organizacje Pozarządowe	– liczba zorganizowanych kampanii – liczba szkoleń, kursów, prelekcji nt. idei rodzicielstwa zastępczego – liczba pozyskanych kandydatów na rodziców zastępczych – liczba nowo- powstałych rodzin zastępczych – liczba powstałych grup wsparcia dla rodzin zastępczych	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne
2.5 Utworzenie Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie	– analiza środowiska, diagnoza problemu i opracowanie programu	Starostwo Powiatowe/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	– Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Kuratorzy Sądowi – Komenda Powiatowa Policji – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Sąd Rejonowy – Organizacje Pozarządowe	– utworzenie programu	2011 r.	Budżet Starostwa Powiatowego

2.6 Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	– organizacja wolontariatu – tworzenie i wspieranie świetlic środowiskowych dla dziecka i rodziny – rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w tym zakresie,	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej	– Placówki edukacyjne – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Organizacje Pozarządowe	– liczba utworzonych punktów/biur wolontarystycz-nych w gminach – rodzaje istniejących form na rzecz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne
2.7 Promocja zdrowego trybu życia	– rozwijanie edukacji prozdrowotnej poprzez kampanie informacyjne, konferencje i szkolenia – promowanie aktywności ruchowej – kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych – oddziaływanie profilaktyczne w zakresie uzależnień	Urzędy Gmin	– Kuratorzy Sądowi – Komenda Powiatowa Policji – Placówki edukacyjne – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Sąd Rejonowy – Szpital Specjalistyczny – Organizacje Pozarządowe	– liczba kampanii, konferencji i szkoleń na rzecz rozwoju edukacji prozdrowotnej – liczba działań na rzecz aktywności fizycznej – liczba działań, programów na rzecz prawidłowych nawyków żywieniowych – liczba przeprowadzonych kampanii, prelekcji, szkoleń na rzecz profilaktyki uzależnień	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowe Budżet Szpitala Specjalistycznego Środki Zewnętrzne

CEL STRATEGICZNY 3**Wsparcie osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych**

CEL OPERACYJNY Czego potrzebujemy aby rozwiązać problem?	DZIAŁANIA Jak robimy?	ODPOWIEDZIALNY Koordynator Kto będzie odpowiedzialny?	WSPÓŁREALIZATORZY Kto będzie zaangażowany?	WSKAŹNIKI	Czas realizacji	Źródła finansowania Skąd pozyskać środki?
3.1 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych (w tym z zaburzeniami psychicznymi)	- promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia poprzez kampanie i akcje edukacyjno-informacyjne - tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu i powstawania punktów wolontarystycznych - tworzenie warunków do rozwoju warsztatów terapii zajęciowej - tworzenie warunków do zapewnienia rehabilitacji psychoruchowej dzieciom niepełnosprawnym w ich środowisku lokalnym - aktywizacja osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin - tworzenie warunków do rozwoju animacji lokalnej w środowisku	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje Pozarządowe - Szpital Specjalistyczny	- liczba zorganizowa-nych kampanii na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia - liczba aktywnych wolontariuszy - liczba działających punktów wolontarystycznych - liczba nowopowstałych klubów seniora - liczba osób korzystających z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej - liczba dzieci korzystających z rehabilitacji psychoruchowej w środowisku lokalnym - liczba placówek i instytucji zapewniających rehabilitację psychoruchową dzieciom niepełnosprawni - liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających z różnych	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Szpitala Specjalistycznego Środki Zewnętrzne

				form aktywizacyjnych – liczba animatorów lokalnych		
3.2 Zapewnienie opieki w dziennych formach wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym	– tworzenie warunków do rozwoju sieci placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy społeczne, in.)	Urzędy Gmin/Ośrodki Pomocy Społecznej	– Starostwo Powiatowe – Organizacje Pozarządowe	– liczba działających placówek wsparcia dziennego – liczba osób korzystających z dziennych form wsparcia	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne
3.3 Rozwój opieki całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych	– rozwój całodobowej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych – tworzenie warunków do powstawania mieszkań chronionych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	– Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Organizacje Pozarządowe	– Liczba zabezpieczonych miejsc całodobowej opieki dla osób starszych – liczba zabezpieczonych miejsc całodobowej opieki dla osób niepełnosprawnych – liczba miejsc w mieszkaniach chronionych	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego Środki Zewnętrzne
3.4 Wsparcie działalności i powstawania klubów seniora i innych form aktywności seniorów	– wspieranie powstawania klubów seniora – wspieranie inicjatyw realizowanych na rzecz osób starszych i przez osoby starsze – wspieranie tworzenia organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	Urzędy Gmin/Ośrodki Pomocy Społecznej	– Starostwo Powiatowe – Organizacje Pozarządowe	– liczba klubów seniora – liczba przedsięwzięć realizowanych na rzecz osób starszych – liczba inicjatyw realizowanych przez osoby starsze – liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych, grup	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Środki Zewnętrzne

	tworzonych przez osoby starsze i na ich rzecz			nieformalnych utworzonych przez seniorów i na ich rzecz		
3.5 Ułatwianie osobom niepełnosprawnym dostępu do różnych form edukacyjnych i zdrowotnych	- wspieranie funkcjonowania wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego - promocja działań edukacyjnych i zdrowotnych dla osób starszych i niepełnosprawnych - wspieranie form edukacyjnych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych - realizacja programów na rzecz promocji form edukacyjnych i zdrowotnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie/ Urzędy Gmin	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Organizacje Pozarządowe - Szpital Specjalistyczny	- liczba wypożyczalni - liczba przeprowadzonych działań promocyjnych na rzecz działań edukacyjnych - liczba przeprowadzonych działań promocyjnych na rzecz działań zdrowotnych - liczba uczestników różnych form edukacyjnych realizowanych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych - liczba realizowanych działań ze środków programów celowych	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Środki Zewnętrzne
3.6 Wspieranie różnorodnych form rehabilitacji społecznej osób w podeszłym wieku niepełnosprawnych	- promocja profilaktyki gerontologicznej, - organizacja turnusów rehabilitacyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Szpital Specjalistyczny - Organizacje Pozarządowe	- liczba szkoleń w których uczestniczyli pracownicy służb społecznych - liczba osób uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych.	do 2015 r.	Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego Środki Zewnętrzne

CEL STRATEGICZNY4**Sprawny rynek pracy**

CEL OPERACYJNY Czego potrzebujemy aby rozwiązać problem?	DZIAŁANIA Jak robimy?	ODPOWIEDZIALNY Koordynator Kto będzie odpowiedzialny?	WSPÓŁREALIZATORZY Kto będzie zaangażowany?	WSKAŹNIKI	Czas realizacji	Źródła finansowania Skąd pozyskać środki?
4.1 Większa liczba miejsc pracy w powiecie	- inicjowanie i finansowanie zatrudnienia w ramach refundacji kosztów wyposażenia miejsc pracy - objęcie osób bezrobotnych zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej szkoleniami i doradztwem z zakresu przedsiębiorczości - wspieranie samozatrudnienia poprzez udzielanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej - rozwój usług internetowych umożliwiających pracę na odległość i skuteczniejsze poszukiwanie pracy	Starostwo Powiatowe/ Powiatowy Urząd Pracy	- Urzędy Gmin - Pracodawcy - Lokalne reprezentacje pracodawców - Powiatowe Centrum Informacyjne - Kościerski Fundusz Poręczeń Kredytowych - Organizacje pozarządowe zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości - Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku	- liczba miejsc pracy utworzonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia miejsc pracy - liczba osób objętych szkoleniem ABC przedsiębiorczości oraz dotacjami na rozpoczęcie działalności gospodarczej - liczba nowopowstałych działalności gospodarczych utworzonych ze środków Powiatowego Urzędu Pracy	do 2015 r.	Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędów Gmin
4.2 Aktywni i mobilni zawodowo	wspieranie aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem	Starostwo Powiatowe/ Powiatowy Urząd	- Urzędy Gmin - Miejski i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	liczba osób, które ukończyły szkolenia, staże, prace społeczne	do 2015 r.	Fundusz Pracy Europejski Fundusz

mieszkańcy	społecznym, zwłaszcza osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w myśl art. 49 ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) – wspieranie mobilności zawodowej i przestrzennej bezrobotnych i poszukujących pracy m.in. poprzez zwrot kosztów dojazdu /zakwaterowania oraz promocję usług EURES	Pracy	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Pracodawcy – Lokalne reprezentacje pracodawców – Ochotnicze Hufce Pracy – Organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką rynku pracy – Wojewódzki Urząd Pracy	użyteczne, prace interwencyjne oraz roboty publiczne, w tym z podziałem na poszczególne grupy osób będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 cyt. obok ustawy) – ilość osób korzystających ze zwrotu kosztów dojazdu na programy rynku pracy – efektywność zatrudnieniowa i kosztowa aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu		Społeczny Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Budżet Urzędów Gmin
4.3 Wspieranie procesów integracji i adaptacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	– wspieranie rozwoju jakościowego programów i kadr szkół ponadgimnazjalnych i policealnych – wspieranie poprzez system stypendialny dłuższego okresu kształcenia się przez młodzież ze środowisk ekonomicznie i społecznie defaworyzowanych i/lub młodzież szczególnie uzdolnioną – analiza zapotrzebowania	Powiatowy Urząd Pracy	– Kuratorium Oświaty – Powiatowa Rada Zatrudnienia – Urzędy Gmin – Powiatowe Centrum Oświaty – Szkoły ponadgimnazjalne – Centrum Kształcenia Ustawicznego – Instytucje szkoleniowe – Ochotnicze Hufce Pracy – Pracodawcy – Lokalne organizacje pracodawców – Wojewódzki Urząd Pracy	– liczba uczniów, którym przyznano pomoc stypendialną – udział absolwentów szkół, których kształcenie kończy się uzyskaniem zawodu w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych dla dorosłych – udział wydatków na szkolenia, staże i przygotowanie zawodowe dorosłych w ogólnych	do 2015 r.	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Budżet Urzędów Gmin Budżet Starostwa Powiatowego

	na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na lokalnym rynku pracy, m.in. poprzez system monitorowania i prognozowania deficytu i nadwyżki w tym zakresie – prowadzenie corocznych badań w zakresie preferencji uczniów III klas gimnazjów w wyborze szkół, kierunków i zawodów kształcenie – dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy – badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu programowania tematyki szkoleń – świadczenie usług doradztwa zawodowego w celu określenia predyspozycji zawodowych i określenia kierunku kształcenia – organizowanie staży i przygotowania zawodowego dorosłych w celu zdobycia i podniesienia doświadczenia i kwalifikacji zawodowych – promowanie formalnego i nieformalnego			wydatkach na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu		
--	---	--	--	--	--	--

4.4 Efektywne instytucje rynku pracy	kształcenia ustawicznego – podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Powiatowego Urzędu Pracy – usprawnienie funkcjonowania PUP i podnoszenie jakości świadczonych usług – rozwój współpracy PUP z lokalnymi partnerami w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć w obszarze rynku pracy – wspieranie inicjatyw podejmowanych przez niepubliczne instytucje rynku pracy na rzecz realizacji polityki rynku pracy w powiecie – inicjowanie współpracy instytucji rynku pracy z pracodawcami – opracowywanie, wydawanie i rozpowszechnianie przez PUP informacji o usługach rynku pracy – przeprowadzanie badań lokalnego rynku pracy oraz rozpowszechnianie wyników tych badań	Powiatowy Urząd Pracy	– Starostwo Powiatowe – Zarząd Powiatu Kościerskiego – Powiatowa Rada Zatrudnienia – Urzędy Gmin – Instytucje szkoleniowe – Ochotnicze Hufce Pracy – Partnerzy Powiatowego Urzędu Pracy	– liczba pracowników PUP, którzy wzięli udział w szkoleniach realizowanych w systemie pozaszkolnym – liczba przedsięwzięć na rzecz rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich realizowanych w partnerstwie – liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych, w tym na rzecz aktywizacji zawodowej i edukacji – liczba badań lokalnego rynku pracy oraz poniesione nakłady na te badania	do 2015 r.	Fundusz Pracy Europejski Fundusz Społeczny Budżet Starostwa Powiatowego Środki Partnerów
--	--	-------------------------------------	---	---	--------------------------	--

CEL STRATEGICZNY 5**Rozwój zintegrowanego systemu współpracy w sferze społecznej**

CEL OPERACYJNY Czego potrzebujemy aby rozwiązać problem?	DZIAŁANIA Jak robimy?	ODPOWIEDZIALNY Koordynator Kto będzie odpowiedzialny?	WSPÓŁREALIZATORZY Kto będzie zaangażowany?	WSKAŹNIKI	Czas realizacji	Źródła finansowania Skąd pozyskać środki?
5.1 Usprawnianie współpracy i systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi	- kompleksowa współpraca na rzecz klientów w zakresie wymiany informacji pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi - zwiększenie efektywności diagnozowania problemów społecznych przez zacieśnienie współpracy i unifikacja danych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Starostwo Powiatowe - Urząd Miasta - Urzędy Gmin - Komenda Powiatowa Policji - Sąd Rejonowy - Kuratorzy - Szkoły - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Przychodnie - Szpital Specjalistyczny - Organizacje Pozarządowe	- liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych - utworzenie zasad przepływu informacji pomiędzy partnerami społecznymi	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne
5.2 Rozwój partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	opracowanie zasad partnerskiej współpracy na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Starostwo Powiatowe - Urząd Miasta - Urzędy Gmin - Komenda Powiatowa Policji	liczba powstałych programów/ zasad partnerskiej współpracy na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne

			- Sąd Rejonowy - Kuratorzy - Szkoły - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Przychodnie - Szpital Specjalistyczny - Organizacje Pozarządowe			
5.3 Promowanie i rozwój idei społeczeństwa obywatelskiego	- organizowanie działań na rzecz promocji społeczeństwa obywatelskiego poprzez kampanie, konferencje, akcje informatyczne, festyny, na stronach internetowych	Starostwo Powiatowe	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Urząd Miasta - Urzędy Gmin - Komenda Powiatowa Policji - Sąd Rejonowy - Kuratorzy - Szkoły - Przychodnie - Szpital Specjalistyczny - Organizacje Pozarządowe	- liczba przeprowadzo-nych działań na rzecz promocji społeczeństwa obywatelskiego (kampanii, konferencji, festynów itd.)	do 2015 r.	Budżet Starostwa Powiatowego Budżet Urzędu Miasta Budżet Urzędów Gmin Środki Zewnętrzne
5.4 Wspieranie sektora ekonomii społecznej	- wspieranie idei powstawania różnych form ekonomii społecznej - tworzenie warunków do powstania inkubatora ekonomii społecznej	Starostwo Powiatowe	- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowy Urząd Pracy - Organizacje Pozarządowe	- liczba i formy ekonomii społecznej - liczba powstałych inkubatorów ekonomii społecznej	do 2015 r.	Fundusz Pożyczkowy Środki Zewnętrzne

Rozdział IV Wdrażanie i monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003-2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003 – 2015 wskazuje kierunki i cele z zakresu polityki społecznej realizowane na obszarze Powiatu Kościerskiego. To dokument długofalowy, który winien być spójny z Powiatowym Programem na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej Powiatu Kościerskiego na lata 2007 – 2015, rozdział III Cele i kierunki działania w obszarze kapitału ludzkiego w powiecie kościerskim, Poddziałanie 3.3 Integracja Społeczna, a także ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013 roku.

Realizatorami działań określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego 2003 -2015 są: samorząd województwa, samorząd powiatu kościerskiego, samorządy gminne, jednostki organizacyjne pomocy społecznej i zatrudnienia, edukacji, zdrowia oraz organizacje pozarządowe. Należy także pamiętać o partnerach z sektora gospodarczego, których obecność jest niezbędna do kompleksowej realizacji nakreślonych w strategii celów.

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego powinno zostać powierzone „Zespołowi Monitorującemu”. W skład Zespołu z uwagi na wspólnie określone cele powinni wejść przedstawiciele instytucji zajmujących się działaniami na rzecz obszarów problemowych wskazanych w Strategii, co wydaje się być korzystne z uwagi na kompleksowe rozwiązywanie problemów. „Zespół Monitorujący” powinien przyjąć materiał wyjściowy we wszystkich obszarach problemowych. Materiał ten będzie materiałem porównawczym do analiz i statystyk dokonywanych w kolejnych latach. Ważne jest, aby spotkania „Zespołu Monitorującego” odbywały się w sposób cykliczny, określony przez sam Zespół.

Do głównych zadań związanych z zarządzaniem Strategią podobnie jak w przypadku Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013 roku należą w szczególności:

- promocja Strategii we wszystkich środowiskach Powiatu Kościerskiego,
- gromadzenie i przetwarzanie materiałów dotyczących rezultatów osiąganych w projektach podejmowanych na rzecz realizacji celów społecznych określonych w Strategii,
- monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego w oparciu o Program Operacyjny Kapitał Ludzki i ocena, na ile podejmowane działania określone w projektach przyczynią się do realizacji celów określonych przez Strategię,

- wnioskowanie podczas okresowych monitoringów zmian obszarów problemowych polityki społecznej na podstawie dokonujących się zmian, procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych na terenie Powiatu Kościerskiego, z pełną analizą uzasadniającą powody dokonania zmiany.